

FAUSTAS

P A S K Y R I M A S

Jūs vėl artėjat, besimainantys šešėliai,
Mane ne sykį lanke praeity.
Ar vėl bandysiu numalšinti jūsų šėlą,
O gal dar likę įkarščio širdy?
Iš ūkanų miglotų prisikėlę
Jūs braunatės ir trokštate valdyt.
Na ką gi – jausdama aistros dvelkimą,
Ir man širdy jaunystė plakti ima.

Linksmų dienų vaizdai pažyra,
Mieli šešėliai, užmiršti seniai,
Nelyg iš primirštos sakmės išnyra
Pirmosios meilės ir draugystės slėpiniai,
Širdy suspurda visa, ką patyriau,
Kas, rodės, jau pranyko amžinai,
Ir atminty draugų veidai sušvyti
Svaigiausiuos klystkeliuos po žemę išblaškyti.

Tie, kas posmus pirmuosius mano skaitė,
Naujų eilių, deja, neišklausys,
Puikus bičiulių ratas išsisklaidė,
Nuščiuvo pritarimo gaudesys;
Žvelgiu į nepažįstamus man veidus, –
Bet tik baugina pagarbus jų dėmesys.
Tie, kurie džiaugės mano posmais iš tikrųjų –
Kas kur išsklido, jei dar vaikšto tarp gyvųjų.

Vėl traukia pasinert į dvasios rimtį
Seniai nebepatirtas ilgesys,
Plevenančiuos dainos garsuos suspindi
Švelnus Eolo arfos skambesys,
Baimingas šiurpulys nusmelkia širdį,
Sušildo grubią sielą liūdesys;
To, ką turiu – tik atspindžiai belikę,
O kas išnyko – tampa realybe.

[...]

P R O L O G A S D A N G U J E

DIEVAS, Jo dangiškoji kariauna.

Vėliau – MEFISTOFELIS

Trys ARKANGELAI

RAPOLAS. Visatos choro begalybėj
Per amžius saulė gaus ir gaus,

Nubrėžtame kely ją lydi
Griausmingi sąskambiai dangaus.
Įgauna angelai beribių
Jėgų, gėrėdamiesi ja;
Šlovingų tvarinių didybė
Vis ta pati ir vis nauja.

GABRIELIUS. Net nebejaučia savo greičio,
Kai sukas žemė skriedama,
Dienų žėrėjimą pakeičia
Naktų grėsminga gūduma;
Uolų granitas aiži, gūra
Putotam jūros ošime,
Ir sukas akmenys ir jūra
Kartu su skriejančia žeme.

MYKOLAS. Viena per kitą audros pliekia
Ir maišo jūrą su krantais,
Apraizgo visa, ką pasiekia
Tūžmingais negandų tinklais.

Grėsmingai niokodami kerta
Žaibai trenksmu iš debesų, –
Bet nesiliaujam, Dieve, garbint
Tavų užmanymų šviesių.

VISI TRYS. Tai angelams jėgų beribių
Per amžius teikia danguje,
O Tavo tvarinių didybė
Vis ta pati ir vis nauja.

MEFISTOFELIS. Štai, Dieve, aš ir vėl esu greta,
Klausk ko geidi, ir pabandysiu atsakyti.
Juk šiaip jau savo palankumo niekada
Neskyrei man mažiau nei visai svitai.
Nepyk, bet prakilniai kaip šitos dvasios
Giedoti liaupsių taip ir neišmokau,
Juoba iš mano lūpų tokios frazės
Tau, jei mokėtum juoktis – keltų juoką.
Nedaug nutuokiu apie sandarą visatos,
Tačiau žmogaus vargai man aiškiai matos:
Mažasis žemės viešpats liko vertas
Tik tiek, kiek buvo vertas vos sutvertas.
Manau, kur kas lengviau tam vargšui klotųs,
Jei jam nebūtum kibirkšties šventos įžėręs,
Mat savo protą jis temoka panaudoti,
Kad elgtųs žvėriškiau, nei elgias žvėrys.
Nepykit, bet kai pažiūriu į žmogų,
Galiu palyginti jį nebent su žiogu –
Tik strapalioja nenustygdamas po žolę
Ir savo seną giesmę traukia uoliai.
Kad bent akimirka nurimtų žolėje
Ir liautųs nosį kaišiojęs! Deja!

DIEVAS. Jau viską pasakei, ką sugalvojai?

Tu amžinai tik skundies ir dejuoji.
Nejaugi žemėj nieko gero nematai?
MEFISTOFELIS. Deja, ten viskas nuolatos ne taip.
Prisižiūrėjęs tų žmonių kančios,
Aš nejučia ir pats blogai jaučiuos.
DIEVAS. Pažįsti Faustą?
MEFISTOFELIS. Doktorą?
DIEVAS. Jisai
Tarnauja man.
MEFISTOFELIS. Savotiška tarnystė!
Jis manos dangiška mana pramisti,
Vis metasi į tolimas bekraštes,
Aistros apsėstas, regis, tuoj pasius;
Nurimtų tik dangaus žvaigždes nuraškęs
Ir žemės įgeidžius patenkinęs visus,
Ir nors nerimstantis jo protas blaškos,
Bet niekad pasotintas nebus.
DIEVAS. Jis, aišku, klaidžioja, bet ieško kelio,
Ir jeigu pasikliaus manim – klejonės baigsis;
Juk sodininkas iš pačių pirmų lapelių
Jau atpažįsta, koks bus medžio vaisius.
MEFISTOFELIS. Kertu, kad šitą naivų sutvėrimą
Galiu nuvest klaidžiausiu takeliu,
Tik duokite man savo sutikimą.
DIEVAS. Aš nieko tau uždrausti negaliu,
Kol jis dar gyvas. Ir kol jis dar ieško,
Tol renkasi iš daugelio kelių.
MEFISTOFELIS. Esu dėkingas jums, juk mato Viešpats,
Kad tarp negyvėlių jaučiuos nejaukiai –
Mane labiau rausvi skruosteliai traukia.
Kažkaip nemiela prie lavono prisiliest,
Man, kaip tai katei, reik gyvos pelės.
DIEVAS. Gerai jau, imkis jo, kai panorėsi.
Atplėšk jį nuo gavių šaltinių,
Tempk pragarmėn ir, jeigu sugebėsi,
Gėrėkis, jį palikęs tankumynuos.
Tačiau jaučiu – tau teks gėdingai pripažinti,
Kad žmogų net ir klystkeliuos tamsiuos
Ne taip jau paprasta ir lengva paklaidinti.
MEFISTOFELIS. Na ką gi, tuoj išvysim, kas teisus.
Tokių lažybų aš pralošt nepratęs.
Tiesiog matau, kaip jau keroja medis,
O aš triumfuodamas raškau vaisius.
Jis džiaugsis, dulkes man laižydamas nuo batų,
Kaip mano prosenelė žvilganti gyvatė.
DIEVAS. O štai tada galėsi ir ateiti,
Ir aš mielai atversiu tau duris.
Iš dvasių, nusiteikusių tik neigti,
Mane mažiausiai trikdo šelmis juokdarys.
Žmogaus ryžtu neverta pasikliauti –

Jis linkęs mėgautis ramybe pataluos,
Todėl džiaugiuosi, kad veržies pasitarnauti
Ir jį kaip kipšas spausi prie veiklos.

O jums, dangaus vaikai tikrieji,
Derėtų šlovint tvarinius Kūrėjo!

Kas amžiais tvyro, vyksta ir gyvena,
Apgaubkit savo meile ir dvasia,
O tai, kas dar tik efemeriskai plevena,
Išsaugokit neblėstančiose mintyse.

MEFISTOFELIS. Tie pokalbiai su senuku ištis malonūs,
Su juo sutart ir pasitart pavyksta švelniai.
Tikrai smagu, kai toks garbingas ponas
Taip žmogiškai pasišneka su velniu.

TRAGEDIJOS PIRMA DALIS

N A K T I S

Ankštas kambarys su aukštais gotiškais skliautais.

FAUSTAS, pilnas nerimo, sėdi savo krėslė prie pulto

FAUSTAS. Tataigi! Svarūs mokslo vaisiai –

Ir filosofijos vingrybes gliaudau,
Ir medicinos moksluose, ir teisėj,
Deja, net teologijoje susigaudau;
Tiek sukaupiau savy, tačiau
Likau kvailys kaip ir anksčiau.
Esu magistras, daktaro traktatą
Sukurpęs, jau veik dešimt metų
Vedžiodamas už nosies studentus
Bet kaip juos mokau ko paklius,
Ir pats matau, kad nieko mums žinot neskirta!
Vien ši mintis sugniaužia širdį.
Žinau, protu man niekad neprilygo
Tie daktarai, magistrai, advokatai ir šventikai,
Atsižadėjau abejonių, skrupulų visų,
Ir man nei pragaro, nei velnio nebaisu, –
Bet kas iš to, jei džiaugsmo nerandu,
Kam apsimest, kad viską suprantu,
Kam apsimesti tuo, kurs moka
Atverst ir geresniu paversti žmogų?
Gyvenimas nevertas šuns buities,
Net jei šlovės vainiką kas ištis
Arba pasiūlys pinigų ir turtų!
Todėl aš ir imuosi burtų,
Šaukiuosi dvasios paspirties,
Kad man atvertų paslaptis būties,
Kad, veltui nesidėdamas esąs
Išminčius, dėstantis neaiškias sau tiesas,

Patirčiau, kaip man tampa pažinus
Daiktų vidinis sąryšis painus,
Pasaulio pagrindus ir priežastis išvysčiau,
O ne tuščiai žodynus knisčiau.

Juk visa tai – kankynė tik.
O pilnatie, dar vienąsyk
Pasižiūrėk, kaip lig gaidžių
Aš čia, tarp popierių, budžiu;
Nužvelk, bičiuli nebylus,
Užgrioztus knygomis stalus!
O, kad galėčiau pasileist
Kalnais, mėnulio nušviestais,
Su dvasiom siausti tarp uolėtų grotų,
Klajot po miglą pievų ūkanotų
Ir nusiplaut rasa nuo kūno
Tą glitų tvaiką mokytum!

O varge! Aš dar vis šitoj skylėj?
Siauruos nuspalvintuos languos
Užlūžę saulės spinduliai
Net nepasiekia šios landos.
Tarp dulkių, knygų išminties bedantės,
Tarp pergamentų, kuriuos ėda trandys,
Kur lig viršaus, po akmeniniais skliautais,
Aprūkę stirtos rankraščių sukrautos,
Retortos, tigliai, buteliukai,
Dar protėvių liesti daiktai,
Seniai nereikalingi ūkiui, –
Štai koks pasaulis tavo, štai!

Ir tu dar klaus, ko širdis
Iš baimės gūžias nejučia?
Ko gniuždo aistrą neviltis,
Ko stingdo polėkius kančia?
Užuot gėrėjęsis svaigia
Gyvybe Dievo tvarinių,
Trūniji plėkstančiam tvaike
Tarp tų skeletų dulkinų.

Bėk! Ir neatsigręžk atgal!
Nejaugi kelio neparodys
Ši paslapčių pilna knyga,
Kur glūdi Nostradamo žodis?
Klausyk, ką šnabžda tau gamta,
Ką tau žvaigždynų raštai skelbia,
Ir atsivėrus visata
Padės išgirsti dvasių kalbą.
Tuščiai viliesi vien protu
Tuos ženklus magiškus aprėpti.

Jau dvasių šnaresį juntu.

Ar girdite? Meldžiu jus, atsiliepkite!

Atsiverčia knygą ir išvysta makrokosmo ženklą

Kokia palaima šitas piešinys

Užlieja mano sąmonę iš karto!

Jaučiu, kaip jauno įkarščio vilnis

Nerimastingai sieloje užverda.

Kuris dievų sukūrė ženklą šį,

Kad jis sutramdo įniršį ir šėlą,

Kad išsisklaidžius tamsai sieloj

Aš su aistra, kurios nenoriu numalšinti,

Stebiu, kaip traukiasi gamtos jėgų šešėliai

Gal aš ir pats jau vienas iš dievų?

Prieš mano žvilgsnį veriasi ir spindi

Esmė gamtos pavidalų gyvų;

Imu suvokti mokytojo mintį:

„Į dvasių sodus vartai atlapoti,

Tiktai pažadink protą ir jausmus,

Ankstyvo ryto spinduliais rasotais

Atsigaivink ir leiski jiems pabust.“

Įdėmiai tyrinėja ženklą

Kaip sklandžiai susipynus visuma,

Kokia tvarkinga sąveikų darna!

Erdvių būtybės, nepalieldamos dalintis

Tarpusavy šviesos auksiniais indais,

Tarp žemės ir dangaus gelmių nebyliai

Plevendamos tai leidžiasi, tai kyla,

Ir harmoningai visuma visatos spindi!

Koks reginys! Tačiau tik reginys, deja!

Kada suvoksiu aš, kas glūdi gamtoje?

Kur užrakinti gyvasties šaltiniai,

Maitinę dangų su žeme kartu?

Nejau nelemta prisiliesti prie tų krūtų,

Kurios numaldo troškulį ir atgaivina?

Nusivylęs varto knygą ir išvysta žemės dvasios ženklą

Šis ženklas daug labiau patinka man!

Jaučiu, kaip vis naujų jėgų įgaunu

Ir svaigt imu tarsi nuo vyno jauno –

Tu, žemės dvasia, man atrodai artima.

Stiprėja ryžtas prieš pasaulį kilti

Ir nešti žemei neviltį ir viltį,

Ir, jeigu lemta laivo pražūtį patirti,

Be baimės atlaikyti vėjų kirtį.

Jau niaukstosi dangus –

Mėnulio nematyt –

Štai lempa gęsta!

Štai dūmai! – Spinduliai raudoni

Man apie galvą sukasi. – Šiurpas,

Padvelkęs iš viršaus žemyn,

Tuojau sugriebs!
O dvasia! Trokštu ir jaučiu – tai tu sklendi...
Ateik! Ateik!
Kaip blaškosi širdis!
Kaip drasko širdį
Jausmai, kurių neteko dar patirti!
Jaučiu, kaip tau visa esybe atsiduodu.
Ateik! Ateik – nors tai gyvybę man kainuotų!

Paima knygą ir paslaptinagai ištaria dvasios ženkle burtazodį.

Plyksteli rausva liepsna, ir išjos pasirodo DVASIA

DVASIA. Šaukei mane?

FAUSTAS. *nusigręždamas*

Koks reginys kraupus!

DVASIA. Į mano sferų erdvę broveis godžiai,

Maldaudamas, kad aš susiviliočiau,

Ir štai...

FAUSTAS. O siaube! Kaip norėčiau aš pabust!

DVASIA. Visad meldei išvysti mano veidą,

Išgirsti balsą ir pažvelgti į akis.

Štai aš ir čia! Tai ko dabar drebi?

Nejau stiprybė antžmogį apleido?

Kur dingo polėkių aistra gaivi?

Kur tas, visatą tveriantis savy,

Ją puoselėjęs kaip relikvijas šventąsias

Ir taręsis prilygstantis mums, dvasioms?

Kur dingo Faustas, kurio balso aš klausiaus,

Kuris ieškojo pašnekovo, sau lygaus?

Nejau tai tu, nuo vieno mano kvapo

Visa esybe virpantis kaip lapas?

Kaip kirminas, kuriuo bet kas pasišlykštės?

FAUSTAS. Manai, kad pasitraukt turiu? Tu klysti!

Taip, Faustas aš, ir tau prilygstu!

DVASIA. Būties sukury,

Verpetuos buities,

Aš kylu ir leidžiuos,

Tai šen, tai čia,

Be laiko, be skaičiaus,

Mirtis ir pradžia,

Amžinos jūros

Dienos ir naktys,

Gyvenimo siūlus

Audžiančios staklės;

Ir laiko staklėms be perstojo užiant

Aš audžiu Dievui gyvą drabužį.

FAUSTAS. Veiklos dvasia, pajėgianti išvysti

Erdves pasaulio, tu tokia man artima!

DVASIA. Tik tam prilygsti, kas tavy įvyksta,

Tačiau ne man.

Išnyksta

FAUSTAS. *sukrėstas*

Ne tau?

Tai kam?

Aš, pagal Dievo atvaizdą sutvertas,

Tavęs nevertas?

Kažkas beldžia

O nelaboji! Atpažįstu asistentą!

Ir kas gražiausiomis akimirkom jį atveja?

Kodėl, kai jau grimzti vaizdų pilnatvėje,

Koks nors sudžiūvęs knislius lenda?

Jeina VAGNERIS su chalatu ir naktine kepuraite, rankoje laikydamas lempą.

Faustas nepatenkintas atsigręžia

VAGNERIS. Atleiskite, jūs skaitėt monologą

Iš graikiškos tragedijos? Beje,

Ir man vertėtų šito meno pasimokyt,

Prakusk retorikoj – ir seks minia.

Girdėjau, kad dabar, jei tik neklystu,

Net kunigai mokinas iš artistų.

FAUSTAS. Taip, kai komediantas pats šventikas –

O šiais laikais tai įprastas dalykas.

VAGNERIS. Kai ištisai namuos, prie knygų tūnai,

Tiktai šventadieniais gali šį tą išvyst,

Ir tai nebent per linzes, iš atstumo –

Labai sunku palenkt žmonių mintis.

FAUSTAS. Be jausmo visos pastangos bevaisės –

Jeigu neplaukia žodžiai iš širdies,

Kad ir į kokią gražbylostę leisis,

Parapija klausys, bet negirdės.

Ką ir kalbėt, tuštybės nepaslėpsi –

Surinkęs atliekas nuo svetimų stalų

Bandyk nebandęs pūsti liepsną

Iš pūpsančios krūvelės pelenų.

Nebent vaikams galėtų to pakakti

Ar prietrankoms, nors nesvarbu ir tiems.

Bet kaip priversi širdį plakti,

Jei pats kalbon neįdedi širdies?

VAGNERIS. Bet daug kur gali iškalba padėt.

Čia man, jaučiu, dar reiktų padirbėt.

FAUSTAS. Kalbėkit sąžiningai, ką išmanot;

Tik kvailiui rodos, kad visur jis išimtis.

Nereikia jokio ypatingo meno –

Pati savaimė atsiskleidžia išmintis.

Kada turi ką rimta pasakyti,

Neimsi žodžio maigyt ir vartyti.

Tos visos kalbos, kur patosas įstabus

Su kiekviena fraze vis įmantrėja,

Nuobodžios, tarsi rudenio lapus

Vejojantis nykus kaukimas vėjo.

VAGNERIS. Žinau, kad menas amžinas, tačiau

Koks trumpas kelias skirtas žmogui!

Štai darbą stengiesi atlikti kuo kruopščiau,
Tačiau širdy ir sąmonėj baugoka.
Visokiom priemonėm kapstais į priekį,
Kad prie pirmų šaltinių prisiirtum,
Ir šiaip ne taip pusiaukelę pasiekęs
Matai, kad jau atėjo laikas mirti.

FAUSTAS. Tie pergamentai! Argi jie šventa versmė,
Kad amžiams troškulį galėtų numalšinti?
Ar gali atgaivinti sielą mintys,
Netrykštančios iš jos pačios gelmės?

VAGNERIS. Atleiskite, bet kaip yra puiku
Nugrimzt į dvasią praeities laikų,
Išvysti, ko išminčiai andai siekė
Ir kaip toli mes pažengėm į priekį.

FAUSTAS. Kurgi jau ne! Pačias žvaigždes sugriebiam!
Nuo praeities laikų, brangus kolega,
Ne mums nuplėšti antspaudus septynis;
Tai, ką laikų dvasia jūs laikot esant,
Tereiškia tik pačių rašeivų dvasią,
Kur tie laikai kaip nitytys susipynę.
Ir ko tik ten prinarpliota nėra!
Nulūši sprandą, pažiūrėt sumanęs,
Kažkokia sendaikčiais užgriozta kamara
Arba iš viso gatvės balaganas
Su jam pritaikytomis frazėm nemirtingom,
Kurios tiktai lėlių burnom ir tinka.

VAGNERIS. Tačiau žmogus! Visatos begalybė!
Juk paslaptis šitas pažinti reikia!

FAUSTAS. Pažinti! Na ir kas šiam žody slypi?
Ar žino kas, koksai tikrasis vardas vaiko?
Reti išminčiai, kur kažką pažino
Ir naiviai tuo pasidalyti ryžos,

Jausmus ir pažiūras išsakę kvailai miniai,
Nuo seno mirdavo ant laužo ar ant kryžiaus.
Bet jau, sakyčiau, metas gult, vėlu.
Šiam vakarui pakanka, drauge mano.

VAGNERIS. O man atrodo, kad pernakt galiu
Sėdėt, tokias galias mintis gvildenant.
Į mokslus kibus su aistra, sunku sustoti:
Nors daug žinau, bet viską norisi žinoti.

Išeina

FAUSTAS. *vienas*
Užsispyrimo tas keistuolis nepristinga.
Į šlamšto krūvą godžiai įsiraus
Ir knisas, bene ras ką nors gudraus,
O randa kokį slieką – ir laimingas!

Ir šis žmogelis turi teisę prasižiot,
Kai dvasių atspindžiai aplinkui riba?

Tiek to, šį kartą reikia tik dėkot
Tam vargiausiam iš visų būtybių,
Jisai išgelbėjo nuo proto sumaišties
Ir leido kiek nuo abejonių atsipūsti.
To milžino akivaizdoj išties
Turėjau tikras gnomas pasijusti.

Aš, gyvas Dievo atvaizdas, kuris
Jau manės amžinas tiesas palietęs
Ir savo žemišką drabužį žemėn sviedęs,
Savim dangaus skaistybėje besigėrįs, –
Kaip aš galėjau taip puikybėn pasikelt!
Maniaus turįs net cherubinams valios
Ir sau atrodžiau vos ne visagalis,
Gamtos arterijomis sruvo mano galios,
Ir tik griausmingas žodis parbloškė atgal.

Nevertas aš su tavimi lygiuotis!
Jėgų pakako tik tave atsivilioti,
O sulaikyti – per menka jėga.
Laiminga nuopuolio minutė,
Didybės ir kančios pilna,
Į neišvaizdžią žemės būtį
Tu žiauriai gražinai mane.
O viltys, polėkiai, užsimojimai platūs,
Turiu juos tramdyt ar paklust? Kas atsakys?
Deja, ir mūsų aistros, ir mes patys
Dažniausiai esame kliūtis.

Tauriausi potyriai, širdy vos prasivėrę,
Išsklinda rūpesčių pritinkusiam ore;
Kai prasimanom šiokio tokio gėrio,
Aukštesnis gėris rodos chimera.
O polėkiai, suteikiantys gyvenimui vertės,
Atgrumba nuo kasdienės sumaišties.

Vaizduotės skrydžiuos kartais mintimis
Pakylame lig amžinybės plotų,
Bet greitai susitraukia kambarys
Nuo kasdienybės rūpesčių vienodų.
Ir net nepastebim, kaip įpročio angis
Širdies kertėj giliai susirangys
Ir tau nei džiaugtis, nei svajot neleis;
Vis rodysis pavidalais naujais:
Tai žmoną, tai vaikus primins, tai ūkį,
Baisu ir gaisro, ir nuodų,
Imi drebėt dėl dar tik būsiančių bėdų
Ir net dėl to, ko apskritai negali būti.

Ne Dievas aš, ir nėr ko įsijausti;

Aš kirminas, kuriam tik dulkes rausti,
Jomis kvėpuoju ir jomis mintu,
Kol žūsiu po paklydėlio padu.

Argi ne dulkės visa, ką liečiu,
Suspaustas tarp šitų aukštų lentynų,
Tas visas turtas, ėdamas trandžių,
Tevertas būti pavadintas sąvartynu.
Ir čia sulaukt atsakymų tikiuos?
Ką sužinosiu iš gausybės knygų –
Kad žmonės žemėje kentėjo visados,
O laimė – retas prabangos dalykas?
Ko, kaukole, šiepies? Bandai paguost,
Kad ir tavy kadaise mintys lydės,
Ieškojai džiaugsmo ir kentei varguos,
O siekdama tiesos niekingai klydai?
Bepiga jums šaipytis nuolatos,
Bedvasiai prietaisai ir instrumentai,
Turėjot būti mano raktai, bet gamtos
Spynos man atrakint jumis nelemta.
Pro tuos vartus nei įsilaužt, nei prisibelst,
Gamta nenori savo paslapčių atverti,
Ir kol pati ji gaubto nepakels,
Tol nepadės nei dantračiai, nei svertai.
Tie prietaisai, neliečiami seniai,
Nebent gal tėvo kažkada naudoti,
Tie smulkiai prirašyti ritiniai,
Trūnijantys ir nuodegom pajuodę!
Geriau praūžęs būčiau juos draugų būry,
Negu dabar jie slėgtų mano protą!
Ką iš tėvų paveldėjęs turi,
Jau vien juos gerbdamas turėtum panaudoti.
Beprasmis turtas lyg našta bjauri;
Naudokis tuo, ką mirksnis duoda!

Tačiau kodėl tarytum koks magnetas
Šita retorta mano žvilgsnį traukia?
Kodėl žiūrėdamas į ją jaučiuos lyg jaukiai
Mėnulio pilnatis palaukėje užlietas?

Būk sveikas, vienišas taurusis inde,
Su pagarba tiesiuos tave paimti!
Tu proto genijaus viršūnė tobula,
Svaigiuosius syvus augalų sutraukus,
Apdovanota mirtina galia,
Suteik dabar malonę savo draugui!
Žvelgiu – ir mano skausmas palengvėja,
Imu tave – ir jaudulys menkėja,
Ir sielos potvynį atslūgstant pajuntu.
Nušvinta jūros vandenys patvinę

Ir kviečia per tą gelmę veidrodinę
Į naują dieną, link naujų krantų.

Atskrieja į mane ugnies vežimas,
Ir aš jau pasirengęs, jau galiu
Į eterį panirti ir begalinėm
Erdvėm pakilti link pasaulių tobulų.
Dievų aukštybės, sklidinios palaimos,
Tu vertas jų, nors ką tik kirminu rangeis?
O taip! Jau žemės saulė nusileidus,
Ir savo veido jai atgręžti nebegeisk!
Išdrįsk atplėšt vartus ir ženklus rūmus,
Kurių vien vaizdas keltų šiurpulį bet kam,
Ir pats įrodyk, kad žmogaus orumas
Nepuls keliaklupsčiaut dievam,
Nesuvirpės prieš prarajos nasrus,
Kuriuos fantazijose susitvėrėm savo kančiai,
Ir į pražiotą ryklę žengs narsus,
Nors plaikstosi liepsnos ugniniai karčiai;

Atstumk dvejones ir bailias mintis,
Nors ir žinai, kad gresia Nebūtis.

Štai ji, tauriausio kristolo taurė!
Ilgai dulkėjai savo futliare,
Tiek metų net nepaliečiau tavęs.
Menu, kaip pokylius spindėjai išdidžiai,
Ir kaip keliaujant tau iš rankų į rankas,
Užkaisdavo garbingieji svečiai.
Derėdavo pašlovint eilėmis
Briaunų paviršiuos blykčiojančią ugnį
Ir tik tada išgerti ligi dugno.
Ko tik nebūdavo jaunystės naktimis!
Dabar tavęs kaimynui neištiesiu
Ir apie grožį gražbyliauti nepradėsiu;
Nuo šio nektaro staigiai svaigt imi.
Štai rusvas skystis teka briaunomis;
Aš jį sukūriau, aš jį ir renkuos,
Ir paskutinę taurę pilna širdimi
Keliu už aušrą, brėkstančią rytuos!

Priglaudžia taurę prie lūpų

Pasigirsta varpų gausmas ir choro giedojimas

ANGELŲ CHORAS. Kristus prisikėlė!

Džiaukitės, mirtingieji,
Rūpesčiai vargingieji,
Amžiams prigimtingieji
Taip ilgai jus gėlė!

FAUSTAS. Šitie garsai, suskambę įstabiai,
Atplėšt nuo lūpų taurę man mėgina.
Gal skelbia sunkiai gaudžiantys varpai

Velykų šventės rytą pirmutinį?
O ta giesmė, paguodžianti giliai,
Ne ta pati, kurią giedojo angelai,
Tąnakt, kai skelbė naują žinią?

MOTERŲ CHORAS. Kvapiais aliejais

Ištrynėm kūną,
Nuo pašaliečių
Pridengėm gūniom;
Įsupom uoliai
Jį į skaras,
Bet jis prapuolė!
Kristaus nėra.

ANGELŲ CHORAS. Kristus prisikėlė!

Stebuklas svaiginantis,
Kūną atgaivinantis,
Nuodėmę naikinantis,
Džiaukitės, mylėję!

FAUSTAS. Kodėl dangaus balsai šventom giesmėm

Suvirpino šituos skliautus dulkėtus?
Jūs neškit žinią pamaldiems ir nuolankiems,
O čia tikėjimui per maža vietos;
Stebuklas – tikinčiojo kūdikis brangiausias.
Aš nebesugebu pakilti lig erdvės,
Kuri mums skelbia gerąją naujieną,
Nors ir dabar, Velykų pirmą dieną,
Varpų gaudimas atitraukia nuo taurės –
Toks savas ir brangus nuo mažumės,
Kada šventadienių rimty jiems ėmus gaust
Pajusdavau, kaip nusileidęs iš dangaus
Paliečia mano kaktą bučinys,
Ir tyrai maldai atsiverdavo širdis.
Jaunystės ilgesio vaidingo pastūmėtas
Pabėgdavau į pievas, į miškus,
Ir džiaugsmo ašaros drėkindavo vokus,
Jutau, kaip skleidžiasi pasaulis neregėtas;
Jaunatviški, valiūkiški žaidimai,
Velykų išmonės, aistringi žvilgsniai –
Tai jie, senų dienų prisiminimai
Mane sulaikė nuo lemtingo žingsnio.
Aš sugrąžintas žemės buičiai! Giesmės šventos,
Dėkoju jums, kad sugrįžtu gyventi.

MOKINIŲ CHORAS. Kristus palaidotas

Kėlės iš kapo,
Gyvas palaimintas
Viešpaties tapo;
Spindi aukštybėje
Šalia Kūrėjo;
Ak! Mes palikome
Žemės kentėjime.
Vėl pamatyti jį

Ilgimės graudūs,
Savo ganytojo
Laimę apraudam.
ANGELŲ CHORAS. Kėlėsi Kristus
Iš įsčių dūlėjimo;
Pančiai sudrisko
Nuožmaus kalėjimo!
Meile ir darbu
Skyrę jam garbę,
Broliškai vargę,
Gėrę ir valgę,
Malonėn žvelgę,
Žinią jo skelbę,
Kurios nestelbia
Negandų gūsiai —
Kristus tarp jūsų,
Kristus greta!

PRIE MIESTO VARTŲ

[...]

Žmonės renkasi ratu apie jį [Faustą]

SENAS VALSTIETIS. Iš tikro gera vėl matyt

Jus tokią dieną tarp žmonių.

Kasyk prisimename jus

Nuo maro nelemtų dienų.

Manau, kiekvienas man pritaro:

Vien jūsų tėvo išminties

Ir jo išmanymo dėka

Tada išvengėme mirties.

Jūs buvot jaunas dar visai,

Tačiau turbūt nėra trobos,

Kurios nespėjot aplankyti,

Nepasišovėt paglobot.

O juk galėjot ligą nusitverti,

Bet kas kitam padės, tą Dievas sergi.

VISI. Lai jums stiprios sveikatos Dievas siųs,

Kad dar ilgai globotumėte mus!

FAUSTAS. Verčiau jau Tam, kuris aukštybėse, dėkokim,

Jisai mus artimą mylėti moko.

Nueina su Vagneriu toliau

VAGNERIS. Net įdomu, kaip jaučiasi žmogus,

Kada tik šūksniai supa jį pagarbūs!

Didžiulė laimė pamatyti, kad tavo darbas

Pelnytai susilaukia pagarbos.

Visiems jūs esate toksai svarbus –

Vaikus tėvai parodyti jūsų vedas,

Išsklinda į šalis šokėjų ratas;

Vos pasirodot – tuoj eilėm apguls,

Tuoj pat viršun kepurės skrenda,

Nedaug tetrūksta – ir ant žemės puls
Tarytum prieš Švenčiausią Sakramentą.

FAUSTAS. Dar palypėkim porą žingsnių link uolos,

Nuo ten atsiveria gražesnis vaizdas akiai.

Čia mėgdavau pabūti kitados

Nuo pasninko ir nuo maldų išsekęs.

Grąžiau rankas, vaitojau ir kenčiau,

Šventai tikėjau ir visa esybe

Aš Viešpaties aukštybėse meldžiau,

Kad pagaliau atšauktų maro neteisybę.

Žmonių plojimai man kaip antausiai dabar!

Kad tu mokėtum išskaityt širdy,

Kaip skaudžiai slegia nuoširdi jų pagarba,

Kurios mes esam nė iš tolo neverti!

Taip, tėvas buvo padorus, tačiau

Kuklus tyrėjas, įnirtingai siekęs

Savaip suvokti gamtą iš arčiau

Ir sąžiningai užsiiminėjęs niekais,

Iš tų, kurie draugijoje pašvęstųjų

Juodojoje virtuvėj naktimis

Pagal galybes įvairiausių receptūrų

Priešybės jungė į vienybes slaptomis.

„Raudoną liūtą“, šaunųjį jaunuolį,

Bandydavo sutuokt su „lelija“,

Įkaitinę liepsnoj, į kitą guolį

Juos vedavo, kur tirpdė rūgštyje,

Kol atsirasdavo retortoje „princesė“,

Įvairiaspalvės masės lydinys,

Kuriuo ir gydėm. O ligoniai geso,

Ar jis padėjo kam – kas pasakys?

Ir su ta pragaro substancija baisia

Po kaimus slėniuose ir kalnuose

Mes siautėjom baisiau negu liga.

Aš pats šimtams tą vaistą girdžiau,

Jie nykdavo... Geriau jau nepatirčiau,

Kas toji reiškiam žudikui pagarba.

VAGNERIS. Be reikalo jus ta mintis kankina!

Manyčiau, kad kaip tik yra žavu,

Jei mokslą, kurį gaunam iš tėvų,

Pritaikom ir jo naudą išmėginam.

Jeigu jaunuolis savo tėvą gerbia,

Jis būtinai jo patirtim pasinaudos;

O remdamasis vyresniųjų darbu,

Jaunimas tobulėja nuolatos.

FAUSTAS. Palaimintas esi, kol dar manai,

Kad mūsų paklydimai trumpalaikiai!

Visad mums reikia to, ko nežinai,

O ką žinai, to niekad neprireikia.

Bet ką čia savo nykiomis kalbom

Gražiausias vakaro akimirkas gadinti!

Verčiau pažvelk, kokiom ryškiom spalvom
Saulėlydžio žaroj pirkelės spindi.
Mums saulė leidžiasi, bet už kalnų
Kitiems kraštams ji švies kaip švietus.
Deja deja, neduota man sparnų,
Kad paskui ją galėčiau skrieti,
Gėrėtis slėniais, po dienos darbų
Nuščiuvusiais, švelnia kalvų ramybe;
Linksmi upokšniai žaidžia sidabru
Ir vakarinėj saulėj auksu riba.
Ar gali sulaikyti laisvą skrydį
Grėsmingos prarajos tarpekliuose kalnų?
Antai jau jūros įlankos matyti,
O aš vis skrieju, nešamas sparnų.
Šviesos dievaitė jau į gelmę nyra,
Bet tai suteikia man naujų jėgų;
Skubu nugrimzt į spindesį jos tyrą,
Viršuj – dangus, žemai – mūša bangų.
Palikęs naktį, dieną vyčiau!
Graži svajonė! Pasvajot šaunu,
Deja, mes esam gimę be sparnų
Galingam amžinybės skrydžiui.
Bet ko nėra aistra aplankius
Pakilt aukštyn ir priekin skrist,
Kada pavasario padangėj
Smagiai čirena vyturys,
Kai virš pušų aštrių blakstienų
Erelis sklendžia išdidus,
Arba kai gervės giedrą dieną
Virš palių ima sukt ratus?

VAGNERIS. Ir man užėina kartais nuotaikos neaiškios,

Bet noru skristi jos nepasireiškia.
Manęs nei miškas traukia, nei laukai,
Nepavydėjau niekam skrydžio meno,
Prie dvasios lobių traukia sielą mano –
Skrendi, kai knygą rankoje laikai!
Trumpa atrodo net žiemos naktis –
Kol perskaitai, kol kruopščiai apgalvoji;
O jei dar retą pergamentą rast pavyks –
Atrodo, pats dangus po tavo kojom.

FAUSTAS. Esi apsėstas tik vienos aistros,

Ir Dieve duok kitų tau nepatirti!
Many dvi sielos grumias nuolatos! –
Viena kitos norėtų atsiskirti;
Viena, pilna troškimų ir geismų,
Už žemiškos, šiurkščios būties kabinas;
Antroji kyla lig pačių esmių
Ir nyra į giliausius vandenynus.
Ak, dvasios, gyvos oro dvelkimu,
Jei čia dabar plevenat paslaptینگai,

Tai pasirodykit iš aukso sutemų
Ir į nežinomus pasaulius nuskraidinkit!
O, kad kas duotų stebuklingąjį apsiaustą!
Juo apsigaubęs į toliausią šalį
Galėčiau skriet ir žemės apačioj nejausti –
Ne, jo nekeisčiau net į mantijas karalių.

VAGNERIS. Neverta šauktis dvasių padermės,
Kuri niauriuos patamsiuos spiečias
Ir rengia tūkstančius grėsmių žmonėms –
Aš jų net suminėt nesugebėčiau.
Tai jos iš šiaurės su lediniais gūšiais lekia,
Lekuoja kaulus stingdančiu šalčiu,
Tai iš rytų, nuo išdžiovintų stepių
Atskrieję graužia kaip skėriai plaučius,
Tai iš pietų bevaisių tyrų
Žarijomis pažyra ant galvos,
O vakarinės, pažadėję gaivą tyrą,
Paplūsta liūtimis be paliovos.
Mielai jų klausom, nes meluoja jos mielai,
Jų lūpos meiliai kužda gudrią klastą,
Jos tiktai dedas gėrio angelais,
O pačios sutemose rezga spąstus.
Bet gal jau eikim? Vakaro drėgmė
Nuo pievų kyla, darosi vėsu.
Taip gera, kai įsitaisai namie.
Bet ką jūs ten pamatėte tamsoj?
Kodėl sustojote ir žiūrit sunerimęs?

FAUSTAS. Matai tą juodą šunį, bėgantį arimais?

VAGNERIS. Seniai matau. Ir kas čia tokio? Šuo, ir tiek.

FAUSTAS. Ką jis tau primena? Geriau įsižiūrėk.

VAGNERIS. Nebent tik pudelį, kuris, kaip šuniui dera,
Mėgina šeimininko pėdsakus užuost.

FAUSTAS. Ar tu nepastebi, kad besigniaužiančią spiralę
Jis suka, vis artėdamas į mus?
Ir jei neklystu, blyksniai kibirkštis
Jam iš paskos ant tako švysčioja keistai.

VAGNERIS. Kad tai tik juodas pudelis, išties.
Tie blyksniai – optinė apgaulė, ne kitaip.

FAUSTAS. Tarsi bandydamas užmegzti ryšį
Jis, rodos, neria paslaptinę kilpą.

VAGNERIS. Jis pasimetęs ir sutrikęs, tik liežuvis kyšo,
Matyt, tikrai neranda šeimininko.

FAUSTAS. Vis mažina ratus! Jis jau prie mūsų, anava!

VAGNERIS. Na matot – ne vaiduoklis, tik šuva.
Šiek tiek paurgs, kaip įprasta šunims,
Pavizgins uodega ir atsigulęs tuoj nurims.

FAUSTAS. Nagi, priek! Nesibijok, priek!

VAGNERIS. Tie pudeliai – žaismingi padarai.
Sustosi – jis pakreipęs galvą lauks,
Linksmi pribėgs, vos jį kas nors pašauks;

Pamesi kokį daiktą – puls surasti,
Ir išdidžiai išgriebs iš upės lazda.
FAUSTAS. Matyt, aš klydau. Iš tikrųjų panašu,
Kad tai ne šmėkla, o dresuotas šuo.
VAGNERIS. Su mokytu šunim kiek pabendraut
Ir mokslininkui retsykais nekenktų;
Ne veltui kartais mėgstam pajuokaut,
Kad jie geriausi mokiniai studentų.
Įeina pro miesto vartus

FAUSTO DARBO KAMBARYS

FAUSTAS. *įeidamas su pudeliu*
Laukus ir pievas gaubianti naktis
Į svaigų miego glėbį gundo,
O man nušvinta palengva širdis
Ir taurūs sielos polėkiai atbunda.
Nebegirdžiu aistrų laukinio juoko;
Rimtis ateina, o drauge su ja
Šviesi viltis ir meilė žmogui,
Ir Dievo meilė skleidžias manyje.

Pudeli, nusiramink! Ko šlaistais iš kampo į kampa?
Kuo tau tas slenkstis užkliuvo, ir pats nežinai.
Lįsk ten už židinio ir atsigulk susirangęs,
Savo geriausią pagalvę padėjau tenai.
Šauniai palinksmink mus, kol sugrįžom į miestą,
Tiek šokinėjai ant tos pakriūtės stačios.
Laikas nurimti, drauguži, ramiai atsisėsti
Ir susivokt, kad esi ne lauke, o svečiuos.

Kai šioj vargingoj mūsų celėj
Rusena jaukiai žiburys,
Atrodo, kad nušvinta siela,
Ne vien tik ankštas kambarys.
Tada ir vėl prabyla protas,
Vėl skleidžias pumpuras vilties;
Ištroškęs pultum prie versmės purslotos,
Prie trykštančio šaltinio gyvasties.

Pudeli, liaukis! Kada įkvėpimo minutę
Sieloje ima aidėti tylūs, bet aiškūs balsai,
Tavo urzgimas, šunie, nepritinka visai.
Esame pratę prie to, kad minia pasipūtus
Šaipos iš gėrio, kuriam nėra pasiruošus,
Niurzgia, kai žiūri į tai, ko nemato – į grožį,
Vaipos prieš tai, ko dar nepajėgia suprast;
Negi, šunie, ir jūsų pasauly tas pats?

Deja, atrodo, veltui stengiuos,
Vėl slegia neveiklos kančia.
Versmė atslūgusi nusenka,
Jausmai tušti, mintis bergždžia.
Žinau iš šimteriopo patyrimo,
Ko griebtis, kai užaina vangulys,
Žmogus jautiesi nieko negalys.
Mes ilgimės Švenčiausio Apreiškimo,
Ir savo dvasios pajėga menka
Mes siekiame patirti mintį,
Kuri ryškiausiai ir gražiausiai spindi
Naujajame Testamente.
Vėl Šventą Raštą atsiverst geidžiu,
Ir pasitelkęs sąžinę ir valią
Bandau garbingąjį originalą
Prakalbinti vokišku žodžiu.

Atsiverčia knyga ir imasi darbo

„Iš pradžių buvo Žodis.“ – Ir jau čia
Mintis užkliūva. Kas yra pradžia?
Ne, žodžio taip išaukštinti aš nedirščiau,
Kad būtent juo pasaulio esmę grįsčiau.
Jeigu teisingai sufleruoja man Dvasia,
Tai „Iš pradžių buvo Mintis“. Beveik tiesa.
Dar pagalvok – nors panašu į tiesą,
Bet užrašyti visada suspėsi.
Argi mintis – visko pradžia ir pabaiga?
Turėtų būti: „Iš pradžių buvo Jėga“.
Tačiau užrašęs frazę pamatai,
Kaip viduje sudilgsi — dar ne tai!
Kokį vertimą dar Dvasia pateiks man?
Ir užrašau tvirtai: „Iš pradžių buvo Veiksmas“.

Jei norim šituo kambariu dalytis,
Tai teks tau, pudeli, valdytis
Ir lojus liautis,
Nes jei taip norisi triukšmauti,
Drauge ilgai mes neišbūsime,
Vienam iš mūsų
Teks dingt iš šito rūšio.
Man nesmagu varžyti svečio teises,
Bet durys atviros, tau kelias laisvas.
Kas čia dabar? Kas dedasi? Neaišku,
Ką tai reiškia?
Ar man vaidenasi, ar tai tiesa?
Tas pudelis didėja akyse
Ir augdamas artėja prie manęs!
Į ką išvirto tas pavidalas šunies!
Jį parsivesdamas namo buvau narsus.
Kaip begemotas tuoj pražios nasrus,
Liepsnų liežuviai veržias iš akių!

Ak, atpažįstu! Matėme tokių,
Pragaro išpera! Tuoj būsi tu
Sutramdytas Saliamono raktu.

DVASIOS. *priemenėje*

Spąstuose vienas mūsiškių,
Likime čia, nesikiškim!
Pragaro lūšis sena
Neišsikapsto viena.
Būkim atsargios, atidžios,
Slenksčio, šiukštu, neužmint!
Skraidžiokim tyliai aplink,
Rasim plyšelių mažyčių.
Stenkimės visos padėti
Vargšui išsikepurnėti!
Daugel naudinga ir gera
Jis mūsų labai padarė.

FAUSTAS. Kai apsiginti nuo pabaisos reikia,
Mes ją įveikiame keturgubai užkeikę:

Salamandra, žėruok,
Undine, rangykis,
Silfai, sklaidykis,
Koboldai, pasidarbuok!

Kam pažinti nelemta
Šitų elementų,
Kurios jų savybės
Suteikia galybės,
Be reikalo lenda
Į reikalus dvasių –
Vis tiek nesupranta
Ir nesupras jų.

Liepsnose sugruzdėk,
Salamandra!
Šniokšdama išsiliek,
Undine!
Išsiklaidyk tarp žvaigždynų,
Silfai!
Sutvarkyk, kas namuos sutilpo,
Inkubai! Inkubai!
Padaryk galą šiai sumaiščiai skubiai.

Nė vieno iš keturių
Žvėryje nežiūriu.
Drybso ramus, tik šaipos nauriau;
Nieko, kas kenktų jam, nepadariau.
Bet tuoj supurtys
Stipresnis burtas!
Matau, kad vaikinai

Iš pragaro atsidanginę?
Tai žvelk į ženklą,
Kurio taip vengia
Raguoti jūsų pulkai!

Aha, jau šiaušiasi šiurkštūs plaukai!

Ištvirkus būtybė!
Gali įskaityti
Ženklą nepasiekiamo,
Nesutverto niekieno,
Žodžiais neaprepiamo,
Pervertojo ietimi?

Už židinio kampan nulindo
Ir kaip dramblys neliauja tinti,
Tuoju bus jo pilnas kambarys.
Kaip dūmų kamuolys pletojas,
Greit palubėm išsisklaidys!
Nurimk ir gulk prie mano kojos!
Matai, kad su manim juokai menki,
Kad besipriešindamas man pats sau kenki.

Nesiprašyk
Šviesos, nutvieskiančios trissyk!
Nesiprašyk,
Kad griebčiausi baisiausio iš baisiausių!

MEFISTOFELIS. *besisklaidant dūmams išeina iš už židinio apsivilkęs klajojančio studento drabužiais*

Kas atsitiko? Nuolankiai pasitarnausiu.

FAUSTAS. Klajojantis studentas? Pokštas vykęs!

Tai šit kas slėpėsi po kailiu tuo?

MEFISTOFELIS. Tebus pasveikintas garbingas vyras!

Jūs privertėt gerai paprakaituot.

FAUSTAS. Kuo tu vardu?

MEFISTOFELIS. Maniau, tai nesvarbu

Tam, kuris domisi ne pavadinimais, o dėsniais,

Ir rūpinas ne laikinu rūbu,

O bando įsigilinti į esmę.

FAUSTAS. Bet tamstų aplinkoj pats vardas

Gerai nusako esmę kartais.

O ten, kur puikiai žino būdą jūsų,

Jus laiko pražudytoju, apgaviku, valdovu mūsų.

Tai kas esi?

MEFISTOFELIS. Dalis jėgos, kuri

Tik blogio siekia, tačiau jos darbai geri.

FAUSTAS. Man paprasčiau paaiškint reiktų.

MEFISTOFELIS. Esu dvasia, kuri įpratus neigti.

Ir ne be pagrindo. Nes visa, kas sutverta,

Tikrai pasigailėjimo neverta.

Tad nieko tokio, jeigu nieko ir neliks.

Taigi tikroji mano prigimtis –

Mirtis, griovimai, nuodėmės visokios,
Vienu žodžiu pasakius – blogis.

FAUSTAS. Matau – tu visas, o sakais „dalis“ esąs.

MEFISTOFELIS. Tai, ką sakau, yra kukli tiesa.

Pilnam puikybės žmogui visada
Atrodo, kad jisai – jau visata.
O aš – dalis tamsos, dalis dalies,
Kuri kadaise buvo visa ir pagimdė šviesą,
Išdidžią šviesą, kuri motinos nakties
Nepaisydama įžūliai jos vieton gviešias,
Bet tai tik tuščias, nieko vertas siekis,
Nes ji pati be kūno – niekis,
Ji kūno vergė, ji priklausoma nuo jo,
O kūnas pagyrūniškai ja puošias;
Ji laikina, ir man telieka pasvajot,
Kaip dings kartu su kūnais ir jos grožis.

FAUSTAS. Dabar matau, kokiais darbais verties!

Ir visumos nesugebėdamas aprėpti
Bandai smulkiom kiaulystėm atsigriebti?

MEFISTOFELIS. Bet pasiekimai net ir čia menkos vertės.

Kad ir kokių sumanymų griebiuos,
Tačiau pasaulis, tas nevēkšla negrabus,
Įsivaizduoja esantis kažkas prieš Nieką,
Išsprūsta ir toksai kaip buvęs lieka, –
Žemės drebėjimus ir potvynius siunčiau,
Siaučiau gaisrais ir liūtimis, tačiau
Kada prakeiktą padermę žmonių ir gyvių
Nuniokoju jau, rodos, baisiai,
Sunaikinu jų begalinę begalybę –
Jie vėl iš naujo dauginas ir veisias.
Sausra, drėgmė, kaitra ar šaltis –
Jie mezga pumpurus ir gemalus brandina
Ir žemėj, ir ore, ir vandenyne –
Juk tai tegali įtūžį sukelti.
Jei ne naikinanti liepsnos galia,
Kas likčiau aš išvis galų gale?

FAUSTAS. Vadinas, prieš gyvybės ryžtą,

Kur viską sutveria aplink,
Bandai šėtono kumščiu švysčiot
Ir juo klastingai grasini?
Verčiau jau imtumeis ko kito,
Tamsybių sumaišties sūnau!

MEFISTOFELIS. Ir tai galėsime apsvarstyti,

Bet dar suspėsime, manau.
Gal jau galėčiau šiuosyk dingti?

FAUSTAS. Nejaugi tau dar reikia atsiklaust?

Džiaugiuosi proga su tavim susipažinti.
Ateik, kada į galvą šaus.
Matai, kur langas, ir žinai, kur durys,
O ten, jei rūpi – kamino anga.

MEFISTOFELIS. Šiek tiek keblokoj padėty aš atsidūręs.

Prisipažinsiu, kad yra kliūtis menka –

Ant slenksčio tokį ženklą pažinau...

FAUSTAS. Pentagrama tau žengti kliudo!

Tai pasakyk man, pragaro sūnau,

Kokiu būdu galėjai čia pakliūti?

Kaip toks patyręs sukčius susimovė?

MEFISTOFELIS. Įsižiūrėkit! Ten klaidelė įsibrovė:

Tame kampe, kuris į išorę yra,

Paliko properšėlė atvira.

FAUSTAS. Tik pamanyk! Netyčia liko tarpas!

Išeina, velnias kalinys dabar bus?

Ir iš klaidos gali sulaukt naudos!

MEFISTOFELIS. Šuo nepamatė ženklo, kai įšoko,

O velnio padėtis kitokia –

Jo peržengt aš nedrįsiu niekad.

FAUSTAS. Kodėl pro langą nepabandžius? Jūs gi miklūs.

MEFISTOFELIS. Velniai ir šmėklos laikosi taisyklės:

Jeį įsmukai, nebeieškok kitos landos.

Ten – rinkis, čia – pasirinkimo nebėra.

FAUSTAS. Taigi įstatymai galioja pragare?

Tai man patinka, reiks turėti omeny,

Jeį sutartį bandysim sudaryti.

MEFISTOFELIS. Laikytis žodžio – ir velniam dorybė.

Gali ramiausiai pasikliauti manimi.

Dar apie tai pasišnekėsime tikriausiai,

Kai laikas tokiam pokalbiui ateis.

Tačiau dabar prašyčiau nuolankiausiai

Mane šį sykį vis dėlto paleist.

FAUSTAS. Na, dar bent keletą akimirų pabūki,

Gali juk man atskleist ką nors svarbaus.

MEFISTOFELIS. Dabar leisk eit! Aš pasirodysiu netrukus,

O jau tada ko panorėjęs klausk.

FAUSTAS. Tavęs nesirengiau nei gaudyt, nei vaikyt,

Pats sugebėjai spąstuose įkliūti.

Jeigu nutvėrei velnią, tai laikyk,

Nes antro karto gali ir nebūti!

MEFISTOFELIS. Na ką gi, liksiu, nes matau, kad tu

Vis tiek manęs geruoju nepaleisi.

Tačiau su sąlyga, kad tuo metu

Pasigrožėsi mano meno vaisiais.

FAUSTAS. Mielai! Aš pasirengęs pažiūrėt,

Tik pasistenk labai nepakyrėt!

MEFISTOFELIS. Per valandėlę, mano drauge,

Suspėsi tu patirti daug ką,

Ko nepatyrei per metus.

Ir melodingas dvasių balsas,

Ir reginiai, kuriuos sukels jis,

Nebus vien apžavai tušti.

Ore padvelks kvapai gaiviausi,

Burnoj nektaro skonį jausi
Ir jaudins tai, ką tu lieti.
Tad nėr ko trypčiot. Dvasios laukia,
Ir negaišuokim, mano drauge.

DVASIOS. Griūkite, skliautai,

Slepiantys dangų,
Dengiantys vaizdą!
Eterį skaistų
Noriu įkvėpt!
Ak, prasiskleiskit,
Debesys vangūs,
Leiskite skaisčiai
Spindinčiai žvaigždei
Baikščiai žibėt!
Dangiško grožio
Sklidinos ošia
Sklendžiančios dvasios,
Lengvos kaip vilnys;
Mintys nedrąsios
Ilgesio pildos;
Apdarą jaukų
Vasara traukia,
Žemę apgaubia
Skraiste lapijos
Ir apsvijus
Gyvasties gijom
Mylinčius džiaugtis
Draugiškai šaukia!
Skaisčios lelijos
Ežeru plaukia.
Vynuogių kekė
Džiugina akį,
Aukso šaltiniais
Liejasi vynas,
Lyg per uolynus
Srūdamas kloniais
Plūstų į slėnį,
Ežero vonią,
Ir ją apsėmęs
Girdytų šlaitą.
Paukščiai apkvaitę
Įsaulę taškos,
Spurda ir blaškos,
Linkui salelių
Kyla ir skrenda,
O jas bangelės
Plukdo nuo kranto;
Aidi po klonius
Chorai malonūs,
Miško aikštelėj

Sukas rateliai,
Gamtos vilionėm
Džiaugias, kas gali,
Krykščia sujudę,
Laisvę pajutę:
Kopti į kalnus
Pustosi delnus,
Vandeniui keltis
Šoka į valtis,
Regis, net skrenda!
Geismas gyventi,
Geismas pakilti,
Stieptis į viltį
Ligi žvaigždžių!

MEFISTOFELIS. Jis miega! Sveikinu, padykėliai mažieji!

Jūsų koncertas tobulai padėjo,
Jisai užsnūdo nuo giesmių saldžių,
Ne tau kol kas klastaut su velniu, vyre!
Dabar tu pats sapnų tinkluos, paniręs
Į tamsius vandenius iliuzijų klaidžių.
O man belieka imtis ženklų – kiek patyriau,
Gaužikai greit susidoroja su slenksčiu.

Ilgai netruksiu žiurkę įkalbėti –
Antai, viena jau atskuba padėti.

Valdovas žiurkių ir pelių,
Varlių ir musių, blakių, utėlių
Įsako tau: lįsk iš skylės,
Gaužk kuo skubiausiai slenkstį šitą,
Kur bus aliejaus užtaškyta! –
O štai ir išpera pelės!
Na, imkis darbo! Šičia pakrapštyk,
Man kliudęs kampas styro pakrašty.
Dar porąsyk... Esi tiesiog puiki!
Labanakt, Faustai, ir saldžių sapnų! Iki!

FAUSTAS. *pabudamas*

Kaip ne laiku užsnūdęs aš buvau.
Tiek sklandė dvasių – ir neliko nieko.
Kol aš sapnuos su velniu bendravau,
Atrodo, kad ir pudelis pabėgo.

FAUSTO DARBO KAMBARYS

FAUSTAS. MEFISTOFELIS

FAUSTAS. Kas čia? Prašau! Kam vėl manęs ten reikia?

MEFISTOFELIS. Tai aš.

MEFISTOFELIS. Pakviesk dar trečiąsyk.

FAUSTAS. Sakau, jeik.

MEFISTOFELIS. Štai taip. Tikiuosi, kad esi

Su manimi pasikalbėti nusiteikęs!
O taip besišnekant, žiūrėk, ir veikia
Prasisklaidys tave apnikęs ilgesys.
Pasižiūrėk, kaip aš išsidabinęs:
Apsiaustas iš standžiausio šilko gryno,
Raudonas švarkas aukso apdarais,
Už skrybėlės – raštuota plunksna gaidžio,
Špaga prie šono, nušveista gerai!
Išsidabink ir tu kaip siela geidžia,
Įkvėpk gyvenimo pilnatvės pagaliau –
Kiek galima iš knygų duoneliaut?

FAUSTAS. Kaip besipuoščiau, nepajėgsiu atitrūkt

Nuo nykumos, kuri man širdį ėda.
Esu per senas, kad kvailioti terūpėtų,
Bet dar ne senis, kad gyvenčiau be aistrų.
Ko iš pasaulio dar galiu tikėtis? –
Susivaidyk! Tu privalai atsižadėti! –
Nuo mažumės tos amžinos dainos
Klausykis, kol visai išūš ausis,
Nepasitaiko nė mielos dienos,
Kai tau kas nors to neprimins, nepasakys.
Baisėdamasis pabundu rytais
Ir vos ne verkdamas galvoju apie dieną,
Žinodamas, kad ji ir vėl ateis,
Tačiau nei vieno noro neišpildys, anei vieno,
Kad ji kiekvieną nuojautą palaimos
Pagieža ir pavydu sunaikins,
Kiekvieną gyvą judesį palaidos
Ir nusiviepdama purve sumins.
Naktis ateina, ir su nerimu guluos,
Ir ne lengviau, o tik sunkiau man daros;
Sapnai atsiveja ir smaugia pataluos,
Blaškaus išpiltas prakaito košmaruos.
O Tas, kurį gali visa esybe jaust,
Tik mano sieloje ir sąmonėje veikia;
Deja, jis neištrūksta iš vidaus
Ir galios jokiame veiksmui nesuteikia;
Man nepakeliama našta būties,
Gyvent man per sunku, geidžiu mirties.

MEFISTOFELIS. Bet laukiama viešnia mirties nelaiko nieks.

FAUSTAS. Palaimintas, kas laurais vainikuotas

Ją pasitinka mūsų sūkury,
Kuris ją randa įkarštyje puotos
Arba svaigiam mergaitės bučiny!
Išvydęs dvasią ir suvokęs jos jėgas,
Ją apžavėtas – jau galėjau būti miręs.

MEFISTOFELIS. Bet, jeigu neapsirinku, tąnakt kažkas

Kaip tik ir neišgėrė elektyro.

FAUSTAS. Tu dar ir šnipas? Niekad nemaniau.

MEFISTOFELIS. Žinau ne viską, bet kai ką žinau.

FAUSTAS. Nors, sielos sumaišty išgirdus
Pažįstamus varpų garsus,
Mažų dienų jausmai pakirdo
Ir ryžtas tapo per baisus,
Prakeikiu melą nežabotą
Su meilikaujančia klasta,
Kurie kerais apraizgę protą
Uždaro sielvarto karste!
Tebūna prakeikta puikybė,
Kuria dabinas dvasios skurdas,
Tos akinančios regimybės,
Tik pojūčiam apgaut sukurtos!
Tebus prakeikta, kas iliuzijomis klota,
Tuščios šlovės niekingu siekimu;
Prakeikiu pasitenkinimą godų,
Gerovę ūkio, šilumą namų;
Tarnavimą Mamonai, aukso veršiui,
Tą beatodairišką aistrą praturtėt
Ir jausti neribotą turto valdžią!
Prakeikiu vyno svaigulį taurėj!
Prakeikiu meilę, trokštančią pakilti,
Pasiect ekstazėje aukščiausią tobulybę!
Tikėjimą prakeikiu! Ir prakeikiu viltį,
Tačiau visų pirmiausia – tai kantrybę!

DVASIŲ CHORAS. neregimas

O varge!
Jau aižėja,
Griūva, jau žus
Nuo smūgių galingų
Pasaulis gražus!
Tai pusdievis jį sunaikino!
Mes imam
Ir liekanas nešam į niekur,
Apverkti belieka
Jų grožį.
Tu, žemėj stipriausias,
Ar tu pasiruošęs?
Iš naujo
Jį vėl atstatyk,
Šį kartą puikesnį – jau savo širdy!
Pradėk, ar girdi,
Gyvenimą naują,
Ir dainos širdies
Tave telydės
Jame viešpataujant!

MEFISTOFELIS. Mano mažieji,
Linksmųjų mėgėjai.
Nepaisant jų amžiaus,
Tos pastabos brandžios.
Kilk priekin, į viršų,

Vienatvę pamiršęs,
Neleisk smegenims ir kaulams kalkėti –
Tave į pasaulį jie kvietė.
Gal pagaliau kančiom svaigintis liaukis,
Blaškytis tarsi vanago naguos –
Nors tau dažnai ir neprilygsta daug kas,
Bet tarp žmonių ir tu – toks pat žmogus.
Matau, be reikalo jau baimintis imi,
Mes nesimurdysim tarp padugnių visų.
Galbūt didžiausias tarp didžiausių ir nesu,
Bet nesuklysi, pasikliovęs manimi.
Aš nuolat būsiu po ranka, o mano draugėj
Tu jausiesi užtikrintai ir saugiai,
Aš būsiu tarnas ir ginklanešys,
Ir neprailgs tau kelias šis.

FAUSTAS. O kokio atlygio tikėtis drįsti?

MEFISTOFELIS. Kam spręsti, jei gali nuspręsti ryt.

FAUSTAS. O ne! Žinau, kad velnias egoistas,

Ir jeigu imasi kam gera padaryt,
Sau sugebės naudos iš to išknisti.
Sakyk išsyk, ir nebekvaršinsim galvos,
Nes lauk paskui iš tokio tarno painiavos.

MEFISTOFELIS. Aš čia tarnausiu tau ištikimai

Ir tavo norus vykdysiu be išimčių,
Tačiau kai susitiksime tenai,
Turėsi atsilygint tuo pačiu.

FAUSTAS. Menkai terūpi man, kas bus tenai –

Lai iš pasaulio lieka pelenai
Arba nauji pasauliai atsiranda.
Aš čia esu; ir mano laimė, ir kančia
Su manimi gyvena čia,
O kai ateis mirtis bergždžia,
Tebūna taip, kaip būti lemta,
Todėl visai nerūpi išsiaiškint,
Ko ten tikėtis — meilės ar kančios,
Ar apskritai kas nors ką nors ten reiškia,
Ar skirias ten viršus nuo apačios.

MEFISTOFELIS. Smagu girdėti žmogų šitaip manant,

Juoba kad laukia nuotykis smagus.
Žiūrėk ir džiaukis išmonėmis mano,
Tuoju patirsi, ko nematė joks žmogus.

FAUSTAS. Ir ką gi man pasiūlyt velnias žada?

Ar tu ir į tave panašūs kada nors supratot,
Ko siekia ir kur veržias mūsų protas?
Didžiujies valgiais, kurie nieko nepasotins,
Raudonu auksu, kuris nuolat pro pirštus
Iš rankų sprūsta lyg sidabras gyvas,
Sėkmės neatnešančiom kortom ir lošimais,
Gražuolėm, kurios glaudžias prie šalies
Ir tuo metu šnairuoja į kaimyną,

Šlovės akimirkom, kurios tuoj pat išblės
Kaip meteoras amžinybės vandenyne.
Tais vaisiais, kur vos paliesti supus,
Ir medžiais, kraunančiais ir metančiais lapus!

MEFISTOFELIS. Tokiais užsakymais nesutrikdysi anei kiek,
Nors šitoks turtas irgi ne pro šalį.

Bet su laiku, gerasis drauge, patikėk,
Dar klius ir gardesnių kąsnelių.

FAUSTAS. Jeigu kada nurimęs krisiu patalan,

Tegu tuoj pat ateina galas man!
Išvydęs, kad netrokštu nieko siekti,
Kad aš patenkintas ir pats sau patinku,
Galėsi piktdžiugiškai nusišiepti –
Aš pasiduodu ir savęs nebetenku.

Duok ranką!

MEFISTOFELIS. Sukirsta!

FAUSTAS. Puiku!

Jei mano lūpos kada nors išstartų:
„Sustok, akimirka žavi!“ –
Gali sukaustyt grandine iš karto,
Ir ką tik nori, tą daryt su manimi.
Lai aidi gausmas gedulo varpų,
Rodyklės nukrenta ir laikrodžiai sustoja!
Nuo šiol tu laisvas, aš tampu vergu
Ir laikas man daugiau nebegalioja.

MEFISTOFELIS. Dar pagalvok. Aš nepamiršiu nieko.

FAUSTAS. Jei pasakyta – nebesigailėkim.

Neverta sau po laiko priekaištaut.
Kada nustoji augt – vergauti lieka.
Koks skirtumas – kam nors kitam ar tau.

MEFISTOFELIS. Jau šiandien pat kviečiu į puotą rūmuos –

Norėčiau daktarui suteikt žavių minučių.
Tik iš pradžių – kad nebeliktų neaiškumų –
Vertėtų brūkštelt keletą eilučių.

FAUSTAS. Tau reikia dar ir parašo, pedante?

Tik tiek tevertini tu vyro žodį?
Manai, kad gali priesaika pasenti
Ir liautis nepatvirtinta galioti?
Nejau manai, kad popierinė skiautė
Galėtų suvaldyt pasaulio srautą?
Aš tai vadinčiau kliedesiu gailiu –
Ar nuo klastos koks popierius apsaugo?
Tik suvokimas to, kas privalu,
Suteikia ryžto netekčiai ir aukai.
Vien pergamentais pasikliauti negali,
Tai šmėkla, netgi žvilgsnio neverta.
Juk žodis miršta plunksnos smaigaly,
Tiktai puikybę reiškia vaškas ir oda.
Koks parašas nebūtų tau per menka?
Ant vario, marmuro ar pergamento? –

Tava valia, ką nori, pasirinki.

Skaptu rašyti, grifeliu, tušu?

MEFISTOFELIS. Kam reikia iškilmingų parašų?

Be reikalo draskais taip įnirtingai.

Bet kokia skiaute pasitenkinti galiu.

Pasirašyk man kraujo šlakeliu.

FAUSTAS. Kaip nori – aš galiu pabūt kvailiu,

Jei tau šita kvailystė reikalinga.

MEFISTOFELIS. Matai, bet kraujas – truputį kas kita.

FAUSTAS. Neabejok, aš nepažeisiu sutarties.

Kaip tik prie to, kas čia pasirašyta,

Visom jėgom ir trokštu priartėt.

Kvailai puikybėn kėliausi tada;

Esu kaip tu, ir tuo belieka pasiguost.

Buvau teisingai vertas dvasios pašaipos,

Ne man suvokti, kas yra gamta.

Kokios niekingai menkos mūsų tiesos!

Ilgai dar knygų prisiliest bjaurėsiuos.

Tad leisk panirti į aistros

Kančias, išlaisvink kūniškumą,

Kuris bet kokiam malonumui,

Bet kokiam geismui atsiduos!

Geidžiu ištrūkt į šėlsmą laiko,

Į įvykių verpetą klaikų!

Patirt palaimą, aitrų skausmą,

Pasisekimo ir kartėlio jausmą,

Te viskas mainos, bet kartu su manimi;

Tik nuolat veikdamas jautiesi žmogumi.

MEFISTOFELIS. Tikslus ir mastą juk renkiesi pats.

Jeį pakeliui paklius gardesnis kąsnis,

Nesivaržykit, griebkit kur didesnis,

Tam turit laisvą valią ir rankas.

Tik sugebėkit tuo pasinaudoti!

FAUSTAS. Ne, ne linksmybių reikia mano sielai.

Aš noriu svaiguliui skausmingam atsiduoti,

Kančios palaimai ir saldžiam kartėliui.

Išgijusi nuo godulio žinių,

Širdis nuo skausmo nebenori atsitverti,

Ir tai, kas skirta padermei žmonių,

Pati patirti trokšta ir įvertinti,

Pasiekt viršūnę ir į dugną nusileist,

Aprėpt kančias ir džiaugsmą, visą būtį,

Ir susiliejusi su jais ir virtus jais

Kartu su jais galų gale ir žūti.

MEFISTOFELIS. O, patikėkit tuo, kuris jums sako,

Per tūkstantmečius paragavęs daug ko,

Kad joks žmogus nuo vygės iki grabo

Nespės suvirškinti šito seno raugo!

Tą visą visumą visatos

Aprėpia tik Aukščiausiojo akis,

Jai amžinoj šviesybėj matos,
Ko mums išvysti nepavyks,
Mums sutemose sukas ratas,
Kur po nakties diena ir vėl naktis.

FAUSTAS. Bet aš to noriu!

MEFISTOFELIS. Ką gi, vilkis,
Tačiau būties akimirka trumpa,
O kelias ją pažinti – ilgas.
Tikiuos, pravers ir parama menka.
Bandyk įsivaizduot esąs poetas
Ir, pasitelkęs jo fantazijas taurias,
Atradęs savo smegeninėj vietas,
Sukrauk j ją vertybes įvairias:
Narsumą liūto ir jo galią,
Ir elnio grakstųjį eiklumą,
Suderink švedo atkaklumą
Su temperamentu italo.
Jei rasi būdą sutalpinti į vieną kūną
Taurumą kilnų ir niekingą klastingumą,
Gebėsi jam jaunos aistros įpilti
Ir dar priversi jį ką nors pamilti, –
Aš su tokiu ir pats susipažinčiau
Ir jį Mikrokosmu vadinčiau.

FAUSTAS. O jeigu ne, jei pasirodys, kad visi
Troškimai siekti šios karūnos
Neišsipildo ir niekingai griūna?

MEFISTOFELIS. Ką padarysi, tu tik tas, kas tu esi.
Gali sau vaikščiot ant koturnų ar kojūkų,
Į milijonus garbanų sušukt peruką,
Tačiau paliksi tas, kas tu esi.

FAUSTAS. Taigi iš mano pastangų naudos jokios,
Tik veltui taip veržiaus prie lobių,
Kuriuos išminčių bibliotekos globė,
Neįgijau iš jų naujos jėgos.
Nepriartėjo begalybė nė per plauką,
Ir pats nė truputėlio neišaugau.

MEFISTOFELIS. Nenusiminkit, ne jūs vienas šitaip mąstot,
Kitiems atrodo irgi būtent taip.
Kol kas gyvenimas ne toks jau prastas,
Tik elkimės protingai ir tvirtai.
Trauk jį! Juk turite rankas ir kojas,
Galva ir užpakalis savo vietoj;
Argi ne mano visa, kuo naudojuos,
Ir kas man tai uždraust galėtų?
Susimokėdamas už šešetą žirgų,
Galiu naudotis tuo, už ką sumoku:
Įsitaisau pasostėj ir lekiu
Ne dviem, o pora tuzinų kanopų.
Todėl žvaliau! Apmąstymus šalin,
Ir skriekime pasaulio sumaištin!

Gana filosofuoti! Tie scholastai
Lyg apsėsti galvijai: nuganytoj
Dykynėj trypia, nepajėgdami suprasti,
Kad šalimais žaliausios pievos plyti.

FAUSTAS. Ir kas dabar?

MEFISTOFELIS. Greičiau iš čia!

Šita niūri kankinimų vieta
Skirta svaigintis nuobodžio kančia,
Tačiau jaunystės aiškiai neverta.
Gana! Palik kaimynui skylę šitą,
Iš tuščio samstymo nebus naudos.
Geriausio, ką galėtum pasakyti,
Vis tiek studentams neatskleisi niekados.
Antai, jau vienas trypčioja prie lango.

FAUSTAS. Dabar į jį net pažiūrėti negaliu.

MEFISTOFELIS. Vaikinas šitaip sąžiningai stengs.

Jo lūkesčių apvilti nevalia.
Nešk čia apsiaustą ir paduok peruką,
Apgaulė turi būti tobula.

Persirengia

Atrodo, sąmojo man niekada netrūko.
Ketvirčio valandos užteks šiam darbui;
O tu kelionei pasiruošk tuo tarpu.

Faustas išeina

MEFISTOFELIS. *ilgais Fausto drabužiais*

Paniekink mokslo išmintį ir protą,
Tą retą galią, žmogui duotą.
Kaip apgaulingai prašviesėja akyse,
Kada apakina saldi kerų dvasia!
Šiaip ar anaip, jau mano tu esi –
Likimas jam nepagailėjo ryžto,
Ir tas jo nežabotas ilgesys
Į priekį veržtis ir atgal neatsigrįžti
Neišsitenka žemės bruzdesy.
Nublokšiu jį į bjaurastį buities
Ir nugramzdinsiu į tuščiausią banalybę,
Jis kepurnotis ir spurdėt turės,
Kada prieš nepasotinamą jo esybę
Be paliovos ribės ir gėrimai, ir valgiai,
Ir veltui mels jisai atokvėpio minutės;
Ir net jei būtų nepardavęs sielos velniui,
Vis tiek jam būtų lemta žūti!

Įeina STUDENTAS

STUDENTAS. Aš čia esu dar neseniai

Ir noriu kreiptis nuolankiai,
Nes apie jūsų mokslo darbus
Atsiliepimai tik pagarbūs.

MEFISTOFELIS. Man jūsų kreipiniai malonūs,

Bet mes visi – tokie pat žmonės.
Gal kiek jau apsidairėt šen bei ten?

STUDENTAS. Norėčiau, kad padėtumėte man.

Pas jus mane pasiryžimas gena,
Jauna širdis ir netuščia kišenė;
Nors motina ir nepalaikė mano ryžto,
Tačiau tuščiom nesinorėtų grįžti.

MEFISTOFELIS. Na ką gi, apsireiškėte laiku.

STUDENTAS. Teisybę sakant, man čia nejauku.

Vien tiktai mūrai, net pro langus salių
Nepamatysi nei žolyno, nei medelio,
O auditorijoje susiradus suolą,
Galvoj tyla, tamsa, kad net mintis prapuola.

MEFISTOFELIS. Visiems taip būna, bet visi pripranta.

Antai ir kūdikiai prie motinos krūtis
Išsyk nepuola, kol galų gale atranda,
Kaip malonu tai ir naudinga jiems patiems.
Taip ir prigludusiam prie išminties krūtų –
Kas dieną vis labiau gardu.

STUDENTAS. Iš džiaugsmo noris pulti jums ant kaklo,

Tiktai patarkit, kaip man čia patekti.

MEFISTOFELIS. Pirmiausia išsiaiškinti reikėtų,

Kurį jūs norit pasirinkti fakultetą.

STUDENTAS. Domiuos viskuo, be to, manau, svarbu,

Kad išsilavinimas būtų be spragų.
Danguj ir žemėj viskas sudėtinga,
Taigi man rūpi visos mokslų sritys.

MEFISTOFELIS. Matau, kad kelią renkatės teisingą,

Bet nevertėtų pernelyg blaškytis.

STUDENTAS. Aš visas čia ir kūnu, ir dvasia;

Tačiau trupučio laisvės irgi reikia,
Juk nelaikytumėte nuodėme baisia,
Jei per šventes smagiau praleisčiau laiką.

MEFISTOFELIS. Labai svarbu negaišti laiko, ir jeigu

Laikais tvarkos – susidraugauji su laiku.

Patarsiu, mielas drauge, iš esmės –

Gerai darai, jei logikos imies:

Valingai išdresuosi protą tu,

Suversis lyg ispanišku batu –

Kai protas apgalvotai išmankštintas,

Tiesiausių kelią gali rinktis mintys,

Neklaidžioja skersai ir išilgai,

Kol smegeninėje susipina bet kaip.

Išmoksi neikvodamas jėgų

Elementus išskaidyt ir suderint,

Kad nereikėtų minčiai pastangų,

Kaip jų nereikia valgant arba geriant.

Juk smegenys, tas fabrikas minčių,

Yra lyg manufaktūra audėjo,

Kur vienas judesys, šimtus nyčių

Sujudinęs, šaudyklei vikriai skriejant

Į smulkų tinklą sumezga tas nytis

Ir audinys išeina vienalytis.
O filosofo pasiklausęs
Suprasti imsi kuo puikiausiai,
Kaip tai ir kita, jei taip skirta,
Virtoj trečia ir ketvirta,
O jei nebuvo to ir kito,
Nei trečia, nei ketvirta nepakito.
Studentams velniškai patinka šis dalykas,
Nors retas jų audėju tapti tikis.
Kai bandom gyvą reiškinį paaiškinti,
Beaiškindami dvasią sunaikinam,
Atrodo, aišku, ką detalės reiškia,
Deja! – išnyksta sąryšis vidinis.
Tai chemijoje *encheiresin naturae*^{1*}
Turėtų reikšt. Niekai, kai pasižiūrim.
STUDENTAS. Aš paskui jūsų mintį nebespėju.
MEFISTOFELIS. Vėliau ją pasivysit išgudrėjęs,
Kada, išmokęs viską redukuoti,
Galėsit deramai klasifikuoti.
STUDENTAS. O čia tai jau visai imu apglušti,
Galvoj tarsi malūno gornos užtų.
MEFISTOFELIS. Kol imsitės dalyko konkretesnio,
Į metafiziką derėtų mestis,
Kuri mus moko giliamintiškai aprėpti
Tai, ko negalima protu pasiekti,
O tai, kas jau visai nebepasiekiamą atrodys,
Vis tiek įrodys vietoj pavartotas žodis.
Svarbiausia per šiuos pusę metų
Drausmės laikytis – lai visi pamato:
Penkis kartus kas dieną prieš skambutį
Jūs auditorijoje sėdite ir budite.
Iš anksto knygą perskaitęs, po žodį
Privalote ją išanalizuoti,
Kad pamatytumėt, kai baigsis paskaita,
Jog neišgirdot nieko, ko nėra tekste;
Bet lyg girdėdami diktuojant Šventą Dvasią,
Užsirašykit būtinai kiekvieną frazę.
STUDENTAS. Man du sykius kartot nereikia šito!
Dėl to negali būti net kalbos:
Jei kas ant balto juodu parašyta,
Neišgaruos, kaip išgaruoja iš galvos.
MEFISTOFELIS. Tai esat fakultetą pasirinkęs?
STUDENTAS. Į teisės mokslus nelabai aš linkęs.
MEFISTOFELIS. Dėl to aš anei kiek neužsigaunu,
Žinau, ką žmonės mano apie juos.
Įstatymai ir kodeksai vis kraunas,
Jų greitai kaip kokių raupsų bijos.

¹ * gamtos veikimo būdai (*gr., lot.*).

Jie tempias iš kartos į kartą
Ir per pasaulį sklinda pamažu;
Jie teisingumo priešingybė tampa kartais,
O juos vis taiko, ir visiems gražu.
O apie prigimtinę mūsų teisę
Kas kalba? Niekas, ir čia nieko nepakeisi.

STUDENTAS. Paklausius jūsų, mintys ima pintis.

Mielai klausyčiaus jūsų nuolatos.

Jau lyg ir noris teologijos mokintis...

MEFISTOFELIS. Norėčiau, kad nepadarytumėt klaidos.

Į šitą sritį pavojinga leisti,

Jinai retai kada teisingą kelią rodo:

Čia slypi daug klastingo nuodo,

Kurį labai sunku atskirt nuo vaistų.

Ir čia geriausia – tik profesorių girdėti

Ir garbinti vien jo autoritetą.

O apskritai – svarbiausia žodžio rūbas,

Nes pagal jį neklaidingumo rūmuos

Išminčių priima ir pasitinka.

STUDENTAS. Bet žodis sąvoką kažkokią atitinka.

MEFISTOFELIS. Tai jau! Dėl to mažiausiai verta būgštaut,

Nes būtent ten, kur sąvokos pritrūksta,

Kaip sykis žodis tampa reikalingas.

Iš žodžio kyla įvairiausios ginčų temos,

Juo grindžiami traktatai ir sistemos,

Juo remias ir tikėjimas, ir teisė.

Juk žodyje nė jotos nepakeisi!

STUDENTAS. Atleiskite, jau klausinėju tiek dalykų,

Tačiau dar pora abejonių liko.

Kadangi daug išmanote ir žinot,

Gal užsimintumėt ir apie mediciną.

Aš suprantu, kad per trejus metus

Sunku aprėpti tokį platų lauką,

Tačiau pakanka kartais bakstelėt pirštu,

Kad pats toliau atrastum daug ką.

MEFISTOFELIS. *sau*

Tiesiog džiovinu gerklę sausas tonas;

Geriau jaučiuosi, būdamas šėtonas.

Garsiai

Suprasti medicinos esmę nesunku:

Jos ėmėsis net ir žvaigždes išstudijuos,

Kad baigęs mokslus pasileistų be takų,

Kaip Dievas duos.

Kokia prasmė kapstyti foliantuos?

Protingas mokos to, kam jis gabus.

Pasinaudokit tinkamais momentais,

Ir būsit gerbiamas žmogus.

Jūs esat jaunas ir naujagės tiesiai,

Netrūksta įžūlumo patiklaus,

Ir jeigu pats savim pasitikėsit,

Kiti taip pat pasitikės ir pasikliaus.

O ypač lavinkitės moteris vilioti,
Jos nuolat skundžias alpuliais ir virpuliais,

Jas vienu požiūriu pakanka pagloboti,
Ir viską jos atleis ir nusileis.

Svarbiausia susikurti gerą vardą,
Esą pranokstate išmanymu kitus,
Ir gausit, net nespėjęs prasiatarti,
Ko kitas siekia ištisus metus.

Dar vos pačiupinėjote pulsiuką,
O ji aistringą žvilgsnį šonan suka,
Ir drąsiai galite apžiūrinėti,

Kokiais raišteliais suveržtas korsetas.

STUDENTAS. Čia jau kas kita. Regis, mano viltys pildos.

MEFISTOFELIS. Teorijos, brangusis drauge, pilkos,
Užtat gyvenimo auksinis medis žalias.

STUDENTAS. Tai, ką girdžiu, man tikrą džiaugsmą kelia.

Tikiuosi, kad galiu vilties turėti
Dar sykj jūsų išmintim pasigėrėti.

MEFISTOFELIS. Kiek sugebėsiu – jūsų paslaugom.

STUDENTAS. Norėčiau jūsų paprašyt kai ko:

Gal atminimui į albumą šitą
Kelis žodžius man galit įrašyti?

MEFISTOFELIS. Labai mielai.

Parašo ir gražina albumą studentui

STUDENTAS. *skaito*

Eritis sicut Deus scientes bonum et malum.^{2*}

Pagarbiai užverčia albumą ir lankstydamasis atsisveikina

MEFISTOFELIS. Klausyk, ką sakė mano prosenė gyvatė. Kai suprasi,

To dieviškojo panašumo vienąsyk iš tikro išsigąsi!

Įeina Faustas

FAUSTAS. Tai kur dabar?

MEFISTOFELIS. Kur tik užsimanysi.

Pasaulį mažąjį, paskui ir didįjį išvysi,
Ir kol už dyką mano kursus eisi,
Maloniai ir naudingai laiką leisi!

FAUSTAS. Bet tu pažvelk į mano barzdą, į manieras:

Kaip aš atrodysiu į viešumą išnėręs?
Nei elgtis moku, nei bendraut ir panašiai,
Ne, aš bijau, kad nieko neišeis;
Jaučiuosi menkas ir kažkoks nevykęs,
Ten aš tikrai atrodysiu sutrikęs.

MEFISTOFELIS. Drąsiau – ir seksis, jeigu būsi atkaklus;

Pasitikėk savim – ir visa tau paklus.

FAUSTAS. O kaip mes pajudėsime iš šios vietos?

² * Būsite kaip Dievas, pažinsite gerą ir blogą (lot.).

Aš nematau arklių, vežikų nei kariatos.
MEFISTOFELIS. Vos šį apsiaustą aš paimsiu ir išskleisiu,
Jisai nuneš mus ten, kur užsigeisim.
Palik apačioje bevertę mantą,
Seni daiktai tiktai trukdys naujai gyventi.
Aš jau pasiruošiau šiek tiek ugnies,
Kuri mus į padangę tuoj išsvies.
Būk sveikas, nes nuo šiol jau kitą
Pasirinkai gyvenimo orbitą.

[...]

G A T V Ė

FAUSTAS. Pro šalį eina MARGARITA

FAUSTAS. Gal aš galėčiau dailiajai panelei
Pasiūlyt ranką palydėt bent dalį kelio?

MARGARITA. Nei aš panelė, nei dailiausia iš dailių,
O rasti kelią ir viena galiu.

Ištrūksta Faustui iš rankų ir nueina

FAUSTAS. Koks grožis šito kūdikio, dangau,
Vienoj esybėj jo negali būt daugiau!
Tokia skaistybe dvelkia, ir sykiu
Koksai padykėliškas žvilgesys akių.
O kaip užmiršt jos skruostų duobutes,
Jos lūpų liniją, jos judesį kiekvieną!
Kaip ji koketiškai primerkė akutes,
Kaip kilstelėjo nuostabias blakstienas,
Ir kaip mokėjo taikliai atsikirst –
Ne, tokio grožio neįmanoma pamiršt!

Pasirodo MEFISTOFELIS

Mergytė turi būti mano, ir prašyčiau
Tuo pasirūpinti.

MEFISTOFELIS. Kuri?

FAUSTAS. Ji ką tik buvo šičia.

MEFISTOFELIS. Ak, ta? Ji grįžta iš bažnyčios,
Kur gavo dvasiško tėvelio išrišimą.
Aš prie klausyklos nugirdau netyčia –
Ji dar visai nekaltas vaikas,
Ji nuodėmės net nepažino,
Todėl ir mano galios jos neveikia.

FAUSTAS. Bet ji beveik penkioliktus jau baigia!

MEFISTOFELIS. Tu panašus į seną paleistuvį;
Vos pumpurėlį besiskleidžiantį išvys –
Garbės ir padarumo kaip nebuvo,
Visas gudrybes pasitelks, bet nuraškys;
Derėtų kartais ir susilaikyt, beje.

FAUSTAS. Kalbi, lyg būtum pats ne prieš – deja,
Matai, kad nebe tavo nosiai.
Sakau trumpai, nors suprantu, kad tau sunku:

Arba dar šiandakt aš su ja susitinku,
Arba nutraukiam sutartį ir aš skiriuosi.
MEFISTOFELIS. Galvok, užuot iš karto ėmęs svaičioti
Juk reikia bent poros svaičių,
Kad aplinkybės nuodugniai iššniukštinėtų.
FAUSTAS. Užtektų man ir nepilnos dienos,
Jeigu nelaukčiau velnio paramos,
O tu pradingtum, susiradęs ramią vietą.
MEFISTOFELIS. Dabar jau šnekate kaip koks prancūzas;
Neužsigaukite, bet leiskite paklaust:
Ką tikėtės patirti malonaus,
Jei taip užgriūsit – ir panelė jūsų?
Smagu įdėjus bent kruopelę meno:
Laiškeliai meilūs, pasimatymai slapti,
Susitikimai parke pilnaty,
Kaip moko tūkstančiai kvailų romanų.
FAUSTAS. Man apetito žadint nebereikia.
MEFISTOFELIS. Tiek to, jei jau rimtai, tai šito vaiko
Tau suvedžiot taip greitai neišeis,
Nors tu dar šiandakt būt su ja ruošeis.
Staigus puolimas čia naudos neduos,
Teks imtis ir gudrybės, ir klastos.
FAUSTAS. Aš trokštu savo angelo, ką nors daryk!
Aš noriu atsidurt jos kambary!
Duok kokį daiktą jos – skarelę, raištį
Ar bent segtuką! Man sunku čia gaišti!
MEFISTOFELIS. Jei taip jau nori patikėti, kad jaučiu
Tą visą gelmę nerimo kančių,
Tai paskubėkim, ir nelaukę vėlumos
Netrukus atsirasim jos namuos.
FAUSTAS. Aš ją išvysiu? Apkabinsiu?
MEFISTOFELIS. Jos nebus,
Ji pas kaimynę bus išbėgusi svečiuotis;
Vienatvėj dar padirginsi jausmus,
Jos aplinka pasigrožėsi iki soties
Ir pasvajosi apie laukiančius džiaugsmus.
FAUSTAS. Jau einam?
MEFISTOFELIS. Palūkėk, dar per anksti.
FAUSTAS. Tik neužmiršk jai dovanėlės sulakstyt.

Nueina

MEFISTOFELIS. Išsyk ir dovanos? Sumanymas neprastas!
Po žemėmis visokio turto tiršta;
Užkasti užkasa, o išsikast – pamiršta.
Belieka vargšui velniui išsikasti.

Išeina

V A K A R A S

Mažas tvarkingas kambarėlis

MARGARITA. *pindama ir surišdama kasas*

Man taip smalsu, taip sužinoti knieti,
Kas ten mane norėjo palydėti?
Taip mandagiai priėjo prie manęs;
Iš karto matos, kad kilmingos giminės,
Tą iš manierų, iš laikysenos suprasi –
Juk ne kiekvienas elgtųsi taip drąsiai.

Išeina.

MEFISTOFELIS ir FAUSTAS

MEFISTOFELIS. Na, eikš vidun, tiktai tyliau truputį.

FAUSTAS. *kiek patylėjęs*

Išeik, aš noriu vienas čia pabūti.

MEFISTOFELIS. Retai kur pamatysi taip švaru kaip čia.

FAUSTAS. *Žvalgydamasis aplink*

Tai tu, saldžioji prieblanda, slapčia
Tą šventenybę saugai apkabinus?
Kaip širdį degina aistrų saldi kančia,
Ir tik vilties rasa ją apmašina!
Kaip viskas dvelkia čia ramybe ir tvarka,
Tyla pritvinkus pamaldžiausio nuolankumo;
Kokia pilnatvė slypi šiam varge
Ir kiek šioj celėj tvyro dvasingumo!

Krenta į odinį krėslą prie lovos

Leisk pasėdėt, šeimos senasis soste;
Kadaise prosenius savam glėby laikei,
Kai jie įkrisdavo čia atsipūst ir pasiguosti,
Ir juos ratu apspisdavo vaikai.
Gal čia mieliausia, šviesdama putliais skruosteliais,
Kalėdų dovanas atradusi po eglute,
Susidrovėjęs išbučiuodavo rankas seneliui.
Tauri pilnatvė sklando šiam bute!
Kaip artima čia mano sielai ir jauku!
Ta staltiesė, išlyginta ant stalo,
Asla, tvarkingai pabarstyta smėliuku!
Taip viskas miela ir kasdieniška be galo.
Ak, dieviškos turėtų būti tos rankutės,
Pavertę rojum šitą varganą kamputį!
O čia!

Kilsteli lovos užtiesalą

Palaimos šiurpas perbėga per širdį;
Atrodo, taip stovėčiau visada,
Žiūrėdamas į guolį, kur gamta
Tą angelą vienatinį pagimdė!
Čia augo kūdikis! Nevikriai ropštės
Ir tėvus džiugino šypsniu žaviu;
Tai čia šventi audėjo pirštai kruopščiai
Išaudė skaistų atvaizdą dievų!

O tu? Kas atvedė tave į šiuos namus?

Ko toks sutrikęs tu ir neramus?

Ko tau čia reikia? Ko taip širdį kausto?

Nebegaliu tavęs pažinti, vargšas Faustai!
Gal ši ramybės ir taikos atmosfera
Sutramdė tavo polėkius ir geismą?
Gal mūsų nuotaikų kaita tėra
Tik įnoringas vėjo žaismas?

Jei šią akimirką ji pasirodytų staiga,
Kas tavo nuodėmę išpirkt galėtų?
Visa puikybė taptų apgailėtinais menka,
Ant kelių pultum, kaisdamas iš gėdos.

MEFISTOFELIS. Vikriau judėk! Jinai jau sukasi kieme.

FAUSTAS. Aš niekad nebegrįšiu čia. Eime!

MEFISTOFELIS. Buvau tau paieškot dailios skrynelės;

Pusėtinai sunki, kad ją kur galas.
Įkišiu aš ją vis dėlto į spintą,
Dėl to, manau, blogiau tikrai nebus;
Įsivaizduoju, kaip jinai nušvinta
Aptikus ten sugrūstus daikčiukus.
Vaikai yra vaikai, jiems kad tik gaut.

FAUSTAS. Nebežinau, ar verta.

MEFISTOFELIS. Še tai tau!

Gal ją panorai pasilikti sau?
Tada patarčiau jūsų gašlenybei
Nebetrikdyti mano kasdienybės.
Aš čia tampausi ir jo įgeidžių klausau!
Nesitikėjau tokio godulio patirti!
Sukuosi visas, varginu rankas –
Padeda skrynelę į spintą ir užrakina dureles
Greičiau iš čia! Jos žingsniai girdis! –
Bandau palenkti jauną širdį
Jo valiai ir jausmams, o jam tai kas?
Tik kėpso sau – ir argi pasakysi ką? –
Lyg žengt į auditoriją norėtų,
O ten jo apsireiškančio ilgėtus
Kokia nors Fizika su Metafizika!
Greičiau iš čia!

Abu išeina. Įeina MARGARITA su lempa

MARGARITA. Čia taip tvanku ir trūksta oro!

Atidaro langą

Lauke atvėso, dvelkia gaivumą.
Keistai jaučiuosi, nežinau, ko noriu,
Galėtų grįžt greičiau namo mama.
Ir visas kūnas virpa drebuly,
Kažko pasidariau kvilau bails.

Nusirenginėdama pradeda dainuoti

Gyveno karalius šiaurėj,
Kuriam širdies dama
Paliko aukso taurę
Prieš pat numirdama.

Jis per kiekvieną puotą
Tegerdavo iš jos,
Ir imdavo raudoti
Netekęs mylimos.

Turtus jis išdalino
Sūnėnam ir žentam,
Tiktai taurė auksinė
Nekliuvo nė vienam.

Jisai pily kuoruotoj
Uolėtame šlaite
Iškėlė šaunią puotą
Su riterių svita.

Tada išgėrė niauriai
Paskutinius lašus
Ir sviedė šventą taurę
Į vandenį aršius.

Žiūrėjo, kaip ji tola,
Kaip neša ją banga,
Ir mirė, ir nuo tolei
Negėrė niekada.

Norėdama pakabinti suknelę, atidaro spintą ir išvysta skrynelę
Kaip ši dėžutė atsirado mano spintoj?
Gerai prisimenu, kad palikau ją užrakintą.
Smalsu, kas ten viduj? Jinai atrodo stebuklingai!
Gal kam paskolino mamytė pinigų,
Ir tą skrynutę jai kaip užstatą paliko?
Antai, čia ir raktelis žiba;
Tik žvilgtelsiu, tiesiog nekantrumu degu.

O kas gi čia? Dangau švenčiausias! Anava,
Tokių dalykų kaip gyva nesu regėjus!
Papuošalai! Tokiais net ir kilni dama
Bet ką didžiausiam baliuj būtų apžavėjus.
Kaip tiktų man ši grandinė? Jeigu taip pasižiūrėjus?
Žinočiau, kam priklauso šios grožybės!

Išsidabina papuošalais ir atsistoja prieš veidrodį
Ak, jeigu taip bent auskarėlius pasilikus!
Kaip tinka! Aš tokia žavi su jais.
Kas iš to grožio, iš visos jaunystės?
Aš nesakau, ir grožis neblogai, bet visgi
Nedaug naudos, jei apsirengus skudurais.
Nebent pusiau su gailėsčiu kas nors pagirt sumano.
Tik aukso klauso,
Ir tiktai nuo aukso
Priklauso viskas.
Ak, vargeli mano.

[...]

S O D A S

MARGARITA už parankės su FAUSTU;

MARTA su MEFISTOFELIU vaikščioja po sodą

MARGARITA. Jaučiu, kad ponas tik iš gailėsčio manim

Taip domitės ir atidžiai išklausot.

Kelionėse jūs nuolat su žmonėm,

Todėl išgirstate dalykų įvairiausių;

Juk žmogui, kuris tiek pasaulio matė,

Tikriausiai nuobodu klausyt tą patį.

FAUSTAS. Man vienas tavo žvilgsnis, vienas žodis

Daugiau pasako, nei visi pasaulio protai.

Bučiuoja Margaritai ranką

MARGARITA. Ak, ką jūs, nebučiuokit mano rankų!

Jos tokios šiurkščios ir sugrubusios, žiūrėkit.

Namuos visokius darbus dirbti tenka.

Mama be darbo nė minutei nepalieka.

Nueina tolyn

MARTA. Taip ir keliaujat, pone, visą laiką?

MEFISTOFELIS. Toks amatas, anądien – ten, o šiandien – čia!

Vos spėjai apsiprast – išvykti reikia,

O skirtis kartais nemaža kančia.

MARTA. Jaunystėj rodos: ko daugiau bereikia,

Gali visur kaip vėjas įsiveržti;

Bet būk gudrus, kad pergudrautum laiką:

Kai pamatai, jog viengungiu teks karšti,

Tai nelinksmi tokia mintis nuteikia.

MEFISTOFELIS. Į ateitį pažvelgus iš tiesų baugu.

MARTA. Tad verta, pone, susirūpinti laiku.

Nueina tolyn

MARGARITA. Tikrai, ko nematai, to ir nebus!

Tiesiog jūs esat mandagus žmogus.

Bet turit juk draugų, kiek suprantu,

Jums artimų, kurie protu jums lygūs.

FAUSTAS. Brangioji! Tai, ką mes vadiname protu,

Dažnai tėra tik gražbylystė ir tuštybė.

MARGARITA. Neju?

FAUSTAS. Tebus palaimintas naivumas,

Negalintis suvokti, ko jis vertas!

Juk nekaltybė, nuolankus romumas –

Tai talentas, dosnios gamtos sutvertas.

MARGARITA. Tik vieną mirksnį į mane pasižiūrėkit,

O aš jau jūsų nepamiršiu niekad.

FAUSTAS. Namuos dažniausiai vienai būti tenka?

MARGARITA. Taip, nors ūkelį turim menką,

Bet rūpesčių prie jo pakanka.

Tarnaitės mes nelaikom; šluoju, verdu,

Mezgu ir siūnu, dirbu nuo pat ryto,
Mama tokia reikli; kiekvieną kartą
Žiūrėk, kad viskas būtų padaryta.
Nepasakysi, kad be galo skurdom,
Veikiau gyvename geriau negu kiti:
Po tėčio liko šiokio tokio turto –
Namukas, sodas miesto pakrašty.
Dabar palygint ramios dienos man atėjo –
Broliukas armijoje,
Sesutė, vargšė, mirus.
Kiek daug su ja aš rūpesčių turėjau,
Tačiau galiu tik džiaugtis, juos patyrus.
Koks mielas buvo kūdikėlis mažas!

FAUSTAS. Kaip tikras angelas, jei buvote panašios.

MARGARITA. Tėvelis jos nespėjo pamatyti.

Pasiligojusi po gimdymo mamytė
Labai iš lėto atsigavo, po truputį,
Teko globoti ją ir sesės aukle būti.
Turėjau iš galvos išmest net mintį,
Kad ją mama galės pati maitinti;
Auginti seserį reikėjo vienai,
Ją girdžiau vandeniui praskiedus pieną,
Ant mano rankų, užsūpuota jaukiai,
Ji žaidė, krykštavo ir augo.

FAUSTAS. Įsivaizduoju, kaip tai nuostabu.

MARGARITA. Bet kartais, būdavo, iš nuovargio drebu.

Sesutės lopšį nakčiai ant grindų
Pasistatau prie lovos, vos pravirks mažytė –
Ir aš iš karto pabundu;
Tai ją pagirdyt reikia, tai šalia pasiguldyti,
Tai, jei nerimsta, ją iš lovos išsikėlei
Ir supk ant rankų kiaurą naktį kambarėly,
O rytą laukia neskalbti jos drabužėliai;
Paskui į turgų, su ruoša kuities,
Ir taip diena dienon viena sukies.
Bet kaip skaniai tada suvalgai duonos riekę
Ir net nepajunti, kaip griūni miego.

Nueina tolyn

MARTA. Oi kaip nelengva vargšei moteriškei

Sutramdyt užkietėjusį viengungį.

MEFISTOFELIS. Manau, kad panaši į jus nesunkiai

Jį sugebėtų pažaboti ir surišti.

MARTA. O jeigu taip neslapukaudama paklausi:

Ką nors širdy juk turite tikriausiai?

MEFISTOFELIS. Pasaulio auksas ir sidabras neatstos

Jaukių namų ir meilės šilumos.

MARTA. Man regis, būtent jos kaip tik ir stinga.

MEFISTOFELIS. Kur nuvyksti, visur gražiuoju pasitinka.

MARTA. Ne, aš apie rimtus jausmus kalbu.

MEFISTOFELIS. Su moterim negali būt juokų.

MARTA. Jūs nesuprantate manęs!

MEFISTOFELIS. Labai graudu,

Tačiau kad jūs meili – tiek suprantu.

Nueina tolyn

FAUSTAS. Tai tu mane, mieloji, pažinai,

Vos tiktai mes jėjome čionai?

MARGARITA. Argi nematėte, kaip nuraudau iš karto?

FAUSTAS. Tikiuos, kad neįsižeidei giliai,

Kai užsipuoliau gatvėj įžūliai,

Tave užklupęs prie bažnyčios vartų?

MARGARITA. Aš sutrikau, aš taip esu nepratus,

Mane gerai pažįsta čia visi.

Dar pamaniau, gal mano elgesy

Ką nors negero ar nepadoraus pamatėt?

Gal aš atrodžiau kaip kokia mergiotė,

Kurią gali viens du ir suvilioti?

Bet ką čia slėpti! Nežinau kodėl, bet pajutau –

Tas vyras gali man visai patikti.

Kaip ten bebūtų, ant savęs labiau pykau,

Kad negaliu ant jūsų smarkiai pykti.

FAUSTAS. Mieloji...

MARGARITA. Ak, nereikia...

Nusiskina ramunę ir vieną po kito skabo lapelius

FAUSTAS. Kas čia bus? Gal puokštės?

MARGARITA. Tai tik žaidimas...

FAUSTAS. Koks?

MARGARITA. Jūs imsit juoktis.

Pešioja lapelius ir šnabžda

FAUSTAS. Ką ten šnabždi?

MARGARITA. *pusbalsiu*

Nemyli... Myli... Ne...

FAUSTAS. Būtybe dangiška!

MARGARITA. *šnabžda toliau*

Nemyli... Myli...

Nemyli...

Nuplėšdama paskutinį lapelį, džiaugsmingai

Myli!

FAUSTAS. Myli! Štai žinia,

Kurią dievai žiedų kalba tau tyli!

Tave jis myli! Supranti? Tave jis myli!

Suima ją už abiejų rankų

MARGARITA. Aš visa drebu!

FAUSTAS. O ne virpėk! Te mano akys

Ir rankos prisiliesdamos pasako,

Ko jokie žodžiai niekada neapsakys:

Aš noriu visas atsiduot ir jaust palaimą,

Per amžius, amžiams, amžinai!

Taip, amžinai tai turi tęstis, amžinai, be galo,

Be galo, nes tenai – tik neviltis!

Margarita suspaudžia jam rankas, paskui išsilaisvina iš jų ir nubėga. Faustas kurį laiką stovi

sutrikęs, po to nuseka jai iš paskos

MARTA. *artėdama iš gilumos*

Jau temsta.

MEFISTOFELIS. Taip, mums irgi eiti reikia.

MARTA. Prašyčiau ilgėliau dar pasibūt,
Bet čia kaip kaime, pats suprantate turbūt,
Atrodo, niekas nieko ir neveikia,
Todėl, nerasdami užsiėmimo,
Tik žiūri, kas gi dedas pas kaimyną.
Paskui, suprantat, apkalbos be galo.
O kurgi tuodu?

MEFISTOFELIS. Jie nuskrido link namelio.

MARTA. Matau, mergaitei jis į akį krito.

MEFISTOFELIS. Jinai taip pat. Taip jau pasauly surėdyta.

[...]

O L A M I Š K E

FAUSTAS. *vienas*

Kilnioji dvasia, tu davei, davei man viską,
Ko aš prašiau. Tu iš tiesų ne veltui
Akis į akį pasirodei iš liepsnos.
Tu atskleidei gamtos didingą grožį
Ir suteikei man galią juo gėrėtis.
Ne vien kaip svečias ja džiaugiuosi abejingas –
Tu leidai man į jos gelmes pažvelgti
Nelyg į širdį artimiausio draugo.
Tu man gyvų būtybių įvairovę
Parodydama, mokai mano brolius
Pažinti vėjui, vandeny, brūzgynuos girių.
O kai audra miške braškėdama suūžia
Ir šimtametės pušys virsdamos kitų šakas
Ir išlakius kamienus traiškydamos laužo,
Ir duslūs pokštelėjimai kalvom nugriaudi,
Tu paslepi mane saugioj oloj ir leidi
Pažvelgti man į savo vidų ir išvysti
Stebuklą paslaptinę gelmę.
Man prieš akis iškyla tyras mėnuo,
Ir jo švelnioj šviesoje išplaukia
Pirmykštės praeities būtybių šmėklos,
Sutramdančios minčių aistringą tėkmę.

O! Kaip tada jaučiu, kad tobulybės
Nelemta man pasiekti. Suteikdamas malonę,
Kuri padaro į dievus mus panašius,
Tu mums sykiu ir palydovą skyrei,

Kurio negalim išsilenkti – menką ir niekingą,
Kuris mus žemina prieš mus pačius,

Niekais paversdamas mums tavo duotą turtą.
Jisai įžiebia mumyse laukinę aistrą
Paskui kiekvieną grožio apraišką vaikytis.
Taip ir blaškais tarp geismo siekti malonumo
Ir malonumo vis iš naujo tenkint geismą.

įeina MEFISTOFELIS

MEFISTOFELIS. Tik pažiūrėk, kaip atsiskyrėlis vienuolis

Vienatvėj mėgaujasi po egle šlapia!
Padykinėti kartais galima prapuolus,
Bet kiek gali trūnyt vienam kampe?

FAUSTAS. Galėtum susirast kokios veiklos,
Užuot mane sekiojęs visą laiką.

MEFISTOFELIS. Aš tik juokauju, nér ko rietis nuolatos,

Nepyk, jei vėl kažkuo tau neįtaikau.
Netekus tokio atšiauraus atžagareivos
Nebūtų, po teisybei, ko gailėtis:
Tai to jam reikia, tai jau kito taikos,
Tai dar kažko pareikalauti teikias –
Pats velnias nebežino, kur jam dėtis.

FAUSTAS. Teisingai supratai. Aš nemanau,
Kad privalau už įkyrumą tau dėkoti.

MEFISTOFELIS. O žemės vargas sūnau!

Ką be manęs nuveiktų tavo protas?
Jau kuris laikas, regis, neslegia liga,
Įsivaizdavimų ir tariamybių kliedesys?
Ir ar ne mano pastangų dėka
Tave dar supa šitas žemės gaudesys?
Ko čia prie urvo tarp šlaitų uolėtų
Įsitaisei ir tūnai kaip pelėda?
Ko čia kaip rupūžė tarp akmenų trinies
Ir drėgnu kerpių oru maitinies?
Nesugalvoji, kaip geriau praleisti laiką!
Sunku išgairint kabineto tvaiką.

FAUSTAS. Jeigu žinotum, kokią jėgą svaigią

Šitie atokūs užkampiai man teikia,
Jei bent nujaust galėtum, tai turėtum
Būt šimteriopu velniu, kad nepavydėtum.

MEFISTOFELIS. Tiesiog antgamtiška palaima!

Nakties rasoje po kalnus laipiot,
Apglėbus žemės ir padangių pievas,
Įsivaizduoti, kad esi veik Dievas,
Besigėrįs šešių dienų darbais,
Ir tų darbų grožybėję išsiskleist,
Visai užmiršus, kad esi tik žemės vaikas,
Kol pagaliau, dar svaigdamas dausom,
Krenti su savo nuojautom visom –

niekinama mina

Geriau net nesakysiu, kur tai baigias.

FAUSTAS. Bjaurybe, tfu!

MEFISTOFELIS. Žinau, kad nesmagu,

Tai jūsų teisė mandagiai sakyti „tfu“.
Labiausiai drovią ausį žeidžia
Tai, ko drovioji siela geidžia.
Kiek nori apsimetinėk ir veidmainiauk,
Dėl to aš nesijaudinu per daug;
Vis tiek ateina laikas liautis;
Neverta taip nusivaryti,
Kad atsibustum vieną rytą
Siaubo ir įniršio pagautas.
Tačiau gana! Mieloji tavo Greta
Neranda vietos, jai trošku ir neramu,
Vien tavimi įsimylėjus klieči,
Ir jei dar kuo gyva – tai laukimu.
Tu kaip upokšnis tirpstant sniegui
Nesuvaldei geismų sraujos,
Dabar aistra tavy atlėgo,
Tačiau užliejo širdį jos.
Užuot tūnojęs girioj susigūžęs
Ir palaimingai slėpęs savo kailį,
Turėtum lėkt pas naiviają draugužę
Ir jai atlyginti už aklą meilę.
Tu pabandyk įsivaizduot, kaip ji prie lango
Skaičiuoja debesis, praplaukiančius pro šalį,
Kurie taip pat lėtai kaip laikas slenka,
Ir dienąnakt ramybės rast negali,
Tik tyliai dūsauja: „Jei būčiau aš paukštelė!“
Tai liūdi, tai nušvinta paliūdėjus,
Tai vėl, išsiraudojus iki soties,
Nurimus bando sau nusišypsoti, –
Ir visą laiką įsimylėjus.

FAUSTAS. Žaltys! Žaltys!

MEFISTOFELIS. *sau*

Užkibo! Tuoju pasiraitysi!

FAUSTAS. Nutilk, prakeiktas! Dink man iš akių!

Ir kad daugiau nė žodžio apie ją!

Ar nematai, kad man ir taip sunku,

Todėl nežadink pamišimo manyje!

MEFISTOFELIS. O jai atrodo, kad pabėgai, metęs viską,

Ir taip galvodama ji veik neklysta.

FAUSTAS. Kur aš bebūčiau, aš su ja tebūnu,

Ir kiek betolčiau, ji tiktai artėja.

Aš jos pavydžiu netgi Kristaus kūnui,

Kurį jos lūpos švelniai palytėja.

MEFISTOFELIS. O taip! Net aš suvirpu prisiminęs

Anuodu elniui, besiganančiu rožynuos.

FAUSTAS. Dink, sąvadautojau!

MEFISTOFELIS. Man tavo pyktis juoką

Tesukelia: mergaitę ir berniuką

Sutvėręs Dievas visko pats pamokė

Ir net sukurti sąlygas netruko.

Gana blaškytis! Laikas eiti,
Juk į mielosios kamaraitę,
O ne į pražūtį skubi.

FAUSTAS. Ak, nepajėgsiu taip apsvaigti jos glėby,
Taip užsimiršti prie švelnios krūtinės,
Kad nebejausčiau, koks jos laukia prakeikimas.
Kas aš? Klajūnas be namų, gyva grėsmė,
Kuri tik nerimą ir kančią sėja,
Krioklys, kuris ką tik nugriebti spėja,
Į uolą bloškia ir nusviedžia pragarmėn.
O čia mergaitė – patikli, bejėgė
Mažoj trobelėj šlaituose kalnų,
Pilna naivių ketinimų švelnių,
Kurie jos mažą pasaulėlį teaprepia.
O aš, matai, turiu išskleist savas galias,
Ir nėr tos galios, kuri prakeiksmą nutildys!
Aš privalau išjudinti uolas,
Paverst jas šipuliais, sumalt į smiltis!
Bet to dar maža – jos ramybė ir taika
Privalo virsti pragaro auka!
Nebegaliu ilgiau bijodamas kankintis!
Kam lemta būti, teįvyksta kuo greičiau!
Geidžiu ją kuo tvirčiau apsikabinti
Ir atsidurt su ja bedugnėje pačioj.

MEFISTOFELIS. O kad jau užsidegs, kad užsiplieks!
Keliauk, kvaily, ir ją paguosk!
Kada galvelė nesumoja išeities,
Visur vaidenas siaubas pabaigos.
Be ryžto nėra ko sėkmės tikėtis,
Nors pats atrodai neblogai velnių priėdęs.
Niekas labiau nežeidžia mano skonio,
Kaip velnias, apniktas neryžtingumo ir dvejonių.

M A R G A R I T O S K A M B A R Ė L I S

MARGARITA. *viena prie ratelio*

Vien nerimas juodas,
Slogus kaip naktis,
Ir niekur paguodos
Nemato širdis.

Be jo mano sielai
Tamsu kaip kapuos,
Ir viskas nemiela,
Ir nieks nepaguos.

Dvejonės krūtinėj
Sukyla giliai,
Ir rodos, kad skyla
Širdis šipuliais.

Vien nerimas juodas,
Slogus kaip naktis,
Ir niekur paguodos
Nemato širdis.

Prie lango per dieną
Vis laukiu brangaus,
O gatvėj jo vieno
Išėjus žvalgaus.

Ilgiuosi jo žingsnių,
Jo stoto kilnaus,
Jo veriančio žvilgsnio
Ir šypsniio švelnaus.

Kaip glausčiausi godžiai
Prie mielo delnų,
Apsvaigus nuo žodžių,
Karštų bučinių!

Vien nerimas juodas,
Slogus kaip naktis,
Ir niekur paguodos
Nemato širdis.

Kaip veržias krūtinė
Į glėbį brangaus!
Geidžiu apkabinus
Jį švelniai priglaust,

Bučiuoti ir džiaugtis,
Kiek trokšta širdis,
Nors prakeiksmas lauktų
Ir lauktų mirtis!

M A R T O S S O D A S

MARGARITA. FAUSTAS

MARGARITA. Pasižadėk man, Heinrichai.

FAUSTAS. Aš pažadu bet ką tau.

MARGARITA. Neišdrįstu paklausti, ką tau Dievas reiškia.

Esi tu geras ir švelnus kaip reta,

Bet tavo santykiai su juo tikrai neaiškūs.

FAUSTAS. Nurimk, mieloji, patikėki mano žodžiais,

Už tuos, kur myliu, net gyvybę atiduočiau

Ir stočiau už jausmus ir už bažnyčių draugo!

MARGARITA. Bet to per maža, reikia ir tikėt!

FAUSTAS. Nejaugi?

MARGARITA. Ak, jei bent kartą būtum nuolankesnis man tu!

Nejau tu negerbi net ir švenčiausių sakramentų?

FAUSTAS. Aš juos gerbiu.

MARGARITA. Bet abejingai jais bodies.

Tu nelankai mišių, seniai buvai išpažinties.

Ar Dievą tu tiki?

FAUSTAS. O kas galėtų atsakyti žmogui,

Kad Dievą tiki?

Paklausk kiekvieno kunigo ar teologo,

Ir dažno jo atsakymas ne sykį

Atrodys lyg patyčios.

MARGARITA. Tai, vadinas, ne?

FAUSTAS. Švelni būtybe, išklausk mane!

Kas gali jį protu patirt,

Kad drįstų tvirtint:

„Aš tikiu!“

Kieno esybė

Iš puikybės

Ištarti drįs: „Aš netikiu jį“.

Ar jis, tvėrėjas,

Pagrindas būties,

Nesutveria ir nepagrindžia

Manęs, tavęs, savęs paties?

Ar skliautai dangiški negaubia mūsų?

Argi ne žemę jaučiame po kojų?

Argi virš mūsų draugiškai nespindi

Žvaigždynų amžina šviesa?

Argi ne tau aš į akis žvelgiu,

Ir visa persmelkia

Jausmus ir protą,

Ir visa, ko akivaizdžiai nematom,

Pajuntam glūdint paslapy visatos?

Išmok didybę jos širdim priimti,

Patirk būties pilnatvę sieloj,

Ir štai tada galėsi pavadinti

Kaip nori – meile, laime ar Dievu!

Aš nerandu tam vardo, aš jaučiu.

O žodis – tiktai kevalas minčių,

Jis tarsi kylantys nuo žemės dūmai,

Aptemdantys padangės mėlynumą.

MARGARITA. Tai skamba ir prasmingai, ir gražiai;

Ir mūsų kunigas pasako panašiai,

Tik žodžiais gal šiek tiek kitais.

FAUSTAS. Bet argi gali žodžiai ką pakeist?

Vienodais patyrimais gyvos širdys,

Jausmai tie patys – žodžiai gali skirtis,

Kodėl gi man nepasakyt savaip?

MARGARITA. Tavęs paklausius – gal ir taip,

Bet neapleidžia abejonės,

Ar tu tikrai esi krikščionis.

FAUSTAS. Vaikuti!

MARGARITA. Man sakyti nesmagu,
Bet nepasitikiu aš tuo draugu.

FAUSTAS. Kodėl?

MARGARITA. Nesuprantu, kas sieja jus?

Visa širdim jaučiu, koks jis bjaurus;
Man dar gyvenime neteko susitikti
Žmogaus, kuris taip imtų nepatikti,
Net nemaniau, kad taip iš viso būna.

FAUSTAS. Mažyle, jis ne toks baisus siaubūnas.

MARGARITA. Vos jį pamačius, daros neramu.

Nors šiaip aš nesišalinu žmonių,
Bet lygiai, kaip džiaugiuos tave išvydus,
Taip lygiai nutirpstu, kai ponas šitas
Įeina; jis kaip maras man baisus.
Duok Dieve, jeigu šįsyk tu teisus!

FAUSTAS. Kiekvienas turi savo įpročių ir ydų.

MARGARITA. Geriau jų mano akys nematyti!

Vos tik jisai įeina pro duris,
Su tokia panieka išsyk apsidairys,
Toks visą laiką pasipūtęs lieka,
Tarsi visus laikytų mus per nieką;
Jam tarsi užrašyta ant kaktos,
Kad jis nėra mylėjęs niekados.
Man taip jauku, kai prie tavęs glaudžiuos,
Tada tokia laisva jaučiuos,
Bet jis įeina – ir sustingsta mintys.

FAUSTAS. Ak, argi verta nuojautų baugintis!

MARGARITA. Man jis šlykštus; kai iš kažkokių pašalių

Išlindęs mus užklumpa tyliai,
Kartais net dingteli, kad aš tavęs nemyliu;
Aš jo akivaizdoj net melstis negaliu;
Tiesiog negera darosi širdy.
Nejaugi nieko panašaus tu nejunti?

FAUSTAS. Tai reiktų įgimtu priešišku laikyti.

MARGARITA. Bet man jau laikas.

FAUSTAS. O nejaugi niekados

Ramiai tau prie krūtinės nepriglusiu,
Širdies širdim ir sielos siela nepajusiu?

MARGARITA. Ak, jei viena miegočiau aš namuos,

Mielai palikčiau praviras duris,
Tačiau greta – mamytės kambarys,
Ir jeigu ji užtiktų naktį mus,
Jinai mane išsyk užmuštų vietoj!

FAUSTAS. Tau, angele, neturi tai rūpėti!

Štai buteliukas! Tiktai tris lašus
Jai vakare su arbata sugirdyk,
Ir ji pernakt miegos ir nepabus.

MARGARITA. Aš tavo prašymams nemoku atsispirti.

Tikiuos, kad čia nėra jokių pavojų?

FAUSTAS. Argi aš siūlyčiau nuodus, brangioji?

MARGARITA. Geriausias mano, kai tave matau,
Net nežinau, ką padaryt sutikčiau tau.
Jau šitiek daug tau paaukojau aš,
Kad nebeliko ką daugiau aukot bemaž.

Išeina

Įeina MEFISTOFELIS

MEFISTOFELIS. Tai ką, avelė dingo?

FAUSTAS. Vėl klauseis?

MEFISTOFELIS. Nėra ko skųstis, ausys dar neblogos.

Atrodo, daktaras vėl katekizmo mokės?

Na ką gi, pažiūrėsim, kas išeis.

Suprantama, mergaitėms menkas juokas:

Svarbu žinot, ar dievobaimingas jaunikis,

Nes tik iš tokio paklusnumo tikis.

FAUSTAS. Argi tau, išgama, suprasti,

Kad ta būtybė, sklidina ištikimybės,

Pilna tikėjimo ir nuoširdžios vilties,

Švenčiausią kančią pasirengus kęsti

Ir begaline savo meile tikis

Išgelbėt mylimą nuo pražūties.

MEFISTOFELIS. Jos pamoka tikrai buvo šauni!

Vaikinas duodasi vedžiojamas už nosies.

FAUSTAS. Nutilk, liepsnos ir mėšlo mišinį!

MEFISTOFELIS. O štai fizionomikoje jos nesuvedžiosi,

Nesąmoningai suvokė, kas aš,

Ir prisikapstė iki tokių subtilybių,

Kad, atpažinus mano genijų, bemaž

Suprato, jog po kauke velnias slypi.

Vadinas, šiąnakt?

FAUSTAS. Tu čia niekuo dėtas! Nyk!

MEFISTOFELIS. Turiu ir aš kuo pasidžiaugti, nesakyk!

[...]

K A T E D R A

Mišios, skamba vargonai ir giedojimas.

GRETCHEN žmonių minioje, už jos – PIKTOJI DVASIA

PIKTOJI DVASIA. Ar taip tu jausdavaisi, Gretchen,

Kai nekalta

Galėdavai stovėti prieš altorių

Ir iš nušiurusios maldaknygės

Maldas šnabždėti,

Kai tau galvelėj vaikiški žaidimai

Su meile Dievui pynėsi perpus!

O Gretchen!

Ką tu sau galvoji?

Kokia kančia tau širdį slegia?

Meldi pas Dievą amžinos ramybės

Motušės sielai, dėl tavos kaltės

Per amžius pasmerktai kentėti?
Kieno krauju
Tavasis slenkstis aptaškytas?
Ir argi niekas tau po širdimi
Dar nesuvirpa baugiai,
Ar niekas, pilnas nuojautų, nekrūpčioja tavy?

GRETCHEN. O varge! Varge!

Vis tos pačios mintys,
Kurių atsikratyti negali,
Be paliovos tos pačios!

CHORAS. Dies irae, dies illa
Solvat saeculum in favilla.^{3*}

Vargonų garsai

PIKTOJI DVASIA. Dievo rūstybė ateina!

Gaudžia trimitai!
Verias kapai!
Ir tavo siela
Iš pelenų
Amžinai kančiai
Į viršų
Pakyla!

GRETCHEN. Ak, kur man dėtis?

Rodos, vargonai
Užėmė kvapą,
Rodosi, giesmės
Žemėn gramzdina!

CHORAS. Judex ergo cum sedebit,

Quidquid latet adparebit,
Nil in hultum remanebit.^{4**}

GRETCHEN. Kaip čia trošku!

Tie piliastrai
Ir skliautai
Taip slegia!
Leiskit! Oro!

PIKTOJI DVASIA. Neištrūksi! Nuodėmė ir gėda

Iš paskos lydės.
Šviesos tau? Oro?
Niekas nepadės!

CHORAS. Quid se miser tunc dicturus?

Quem patronum rogaturus?
Cum vix justus sit securus.^{5**}

³ Rūsiū dienū amžiai lemia,

¹ pelenai palaidos žemė.

¹ (Lot., vert. tekstas iš Romos katalikų Apeigyno II.)

⁴ Soste sūdintis teisūjas,

Nedorybūms paaiškūjus,

Baus, atradūsus nusidūjus.

(Lot., vert. tekstas iš Romos katalikų Apeigyno II.)

⁵ Kū aš, vargšas, jam sakysiu?

Užtarimo kū prašysiu,

PIKTOJI DVASIA. Palaimintieji savo veidus

Nuo tavęs nugręžia,

Ir rankos tau ištiest

Nedrijsa teisūs.

Vargas tau!

CHORAS. Quid sum miser tune dieturus?

GRETCHEN. Kaimyne! Savo flakonėlj! –

Krenta be sąmonės

[...]

K A L Ė J I M A S

FAUSTAS. *su ryšuliu raktų ir lempa priešais geležines duris*

Koks šiurpas mano širdj varsto niūriai,

Lyg visos žemės kančios būtų išsilieję.

Jinai čia pat, už tų siaubingų mūrų,

Ji, nekalta! Prieš ką ji nusidėjo!

Pirmyn! Ko tu svyruodamas delsi?

Pati mintis pažvelgt į ją baisi?

Mirtis nelaukdama prie jos artėja!

Užčiuopia spyną. Iš vidaus girdisi dainuojant

BALSAS VIDUJE. Mano motina kekšė

Nužudė mane,

Davė tėvui niekšui

Suėsti mane,

Kaulelius seselė

Aukštame kalnely

Giliai pakavojo;

Virtau paukšteliu ir aukštai be kelių

Padangėj lakioj!

FAUSTAS. *atrakindamas duris*

Ji net nejaučia, kad aš ją girdžiu

Pro šitą kraupų žvangesį grandžių.

Jeina į kamerą

MARGARITA. *gūždamasi ant gulto*

O varge! Tai mirtis ateina! Jie jau čia!

FAUSTAS. *tyliai*

Nurimk! Aš noriu tau išgelbėti gyvybę.

MARGARITA. *puldama prieš jį*

Jei tu žmogus, palengvink man kančias!

FAUSTAS. Tyliau! Tu tik prižadinsi sargybą!

Bando nutraukti grandines ir ją išlaisvinti

MARGARITA. *ant kelių*

Kieno valia tu ateini? Nesuprantu,

Už ką bausmė man krito.

Dar tik vidurnaktis, o tu

Jau čia. Palauk bent ryto,

Juk bausmę tik ryte įvykdyt skirta.

Atsistoja

Aš dar tokia jauna! Tokia jauna.

O jau turiu numirti.

Graži buvau – už tai ir baus mane.

Turėjau draugą – draugo nebeliko.

Nuplėšė žiedlapius ir sutrypė vainiką.

Ar aš nusipelniau žiaurumo tiek?

Nejaugi bergždžios mano raudos ir malda?

Ką aš tau blogo padariau? Pasigailėk!

Juk mes net nesimatėm niekada!

FAUSTAS. O, kas padėtų man išverti jos raudas!

MARGARITA. Aš pasiruošus iš paskos tau sekti,

Tik leisk dar kūdikį pažindyti, prašau.

Man leido pasidžiaugti juo per naktį,

O rytą pagrobė, ir kad man būtų dar skaudžiau,

Visiems jau skelbia, kad tai aš jį nužudžiau,

Ir žmonės apie tai piktus

Dabar dainuoja kupletus,

Bet taip tik pasakoje buvo kažkada,

Ir kuo čia aš esu dėta?

FAUSTAS. *suklupdamas prieš ją*

Aš, mylimoji, čia, prie tavo kojų,

Tave išgelbėsiu nuo gresiančių pavojų.

MARGARITA. *puldama ant kelių greta jo*

Suklupkim abu ir melskim Švenčiausią!

Žvelk! Tenai siaučia

Rūsčiai įšėlę

Pragaro vėlės!

Dvasia piktoji,

Įnirtusi kraupiai,

Staugia, kvatoja!

FAUSTAS. *garsiai*

Gretchen! Gretchen!

MARGARITA. *sukludama*

Tai balsas mano draugo!

Ji pašoka. Grandinės nukrenta

Kur jis? Aš jį girdėjau šaukiant.

Aš išvaduota! Nieks nesukliudys!

Prie jo peties priglusiu jaukiai,

Pažvelgsiu tiesiai į akis!

Jis kviečia Gretchen! Jis ant slenksčio laukia,

Nors bilda pragaras ir liepsnos kaukia,

Pro pašaičius balsus šėtono

Girdžiu jo švelnų, meilų toną.

FAUSTAS. Tai aš!

MARGARITA. Tai tu! Dar pakartok – tu čia!

Apkabindama jį

Tai jis! Kas man dabar kančia!

Kalėjimo grandinės nebebaisios!

Tai tu! Tu atėjai manęs išlaisvint!
Aš jau laisva! –
Aš vėl regiu gatvelę tykią,
Kur mudu susitikom pirmą sykį,
Aš vėl matau tą sodą,
Kur man ir Martai pasirodei.

FAUSTAS. *nekantraudamas*

Eime greičiau!

MARGARITA. Ak, dar palauki,
Jauku tenai, kur mylimasis laukia.

Glaudžiasi prie jo

FAUSTAS. Greičiau!

Jei nusileisiu tau, tai
Mums teks labai apgailestauti.

MARGARITA. Tu negali net pabučiuot manęs, brangus?

Juk laiko teprabėgo tiek mažai,
O tu jau bučinio saldumą pamiršai?
Man prisiliesti prie tavęs baugu...
O juk anksčiau – tik vienas žvilgsnis, vienas žodis –
Ir, rodės, prasiverdavo dangus,
Užimdavo man kvapą pabučiuotai...
Bučiuok mane!
Arba bučiuosiu aš!

Apkabina jį

O varge! Kokios tavo lūpos
Šaltos!
Kur meilė tavo
Išgaravo?
Kas čia kaltas?

Nusigręžia nuo jo

FAUSTAS. Greičiau, mieloji, paskubam ištrūkt,
O ten jau laukia tūkstančiai aistrų.
Sek iš paskos! Tik to prašau, gerai?

MARGARITA. *atsisukdama į jį*

Nejau čia tu? Argi čia tu tikrai?

FAUSTAS. Tai aš! Eime!

MARGARITA. Ir tu mane vaduoji iš grandinių,
Tu vėl mane glaudi apsikabinęs?

Tu nesišalini manęs – ar tai ne keista? –
Nejaugi nejauti, ką tu rengies išlaisvint?

FAUSTAS. Nakties tamsa jau sklaidosi. Greičiau!

MARGARITA. Aš savo mamą pražudžiau.

Aš savo kūdikį nuskandinau.
Argi ne man jis buvo gimęs ir ne tau?
Ir tau. – Tu čia. Tu čia tikrai esi?
Paduok man ranką. Tai ne kliedesys?
Kokia miela ranka. Bet ji sudrėkus.
Greičiau nuplauk ją!
Jaučiu ant tavo rankų kraują.
O Dieve! Ką tu padarei, žiūrėki!

Atgal į makštį kardą!

Tau kalbu.

FAUSTAS. Kas jau praėjo – judinti neverta.

Tu pražudysi mus abu.

MARGARITA. O ne, tu privalai nemirti,

Aš noriu darbą tau paskirti:

Vos tiktai rytas prasiskleis,

Tu pasirūpinsi kapais;

Mamai – geriausioji vieta,

O broliui – visiškai greta,

Man – atokiau, kiek nuošaly,

Tačiau nuo jų ne per toli;

Dukrele man prie dešinės

Krūties padėk – kas dar galės

Gulėt greta ir švelniai glaustis, –

Ak, koks saldus tai buvo jausmas

Prispaust brangiausią prie šalies! –

Bet to daugiau patirt nelemta.

Kažkas tavęs man liepia vengti,

Baugu tavęs net prisiliest,

Tačiau tai tu, ir žvilgsnis kaip tada šviesus.

FAUSTAS. Eime, mieloji, taip, tai aš esu.

MARGARITA. O kur?

FAUSTAS. Į laisvę.

MARGARITA. Ten – kapai,

Ten – dvelkiantys mirties kvapai

Virš amžinos ramybės guolio.

Ten – ir toliau nė žingsnio. Kurgi tu?

Tu nueini? Ar aš galiu kartu?

FAUSTAS. Visi keliai laisvi, tik reikia panorėti.

MARGARITA. Kelių nebėr. Ko lieka man tikėtis?

Kur aš pabėgsiu? Jie visur seks įkandin.

Kaip menka būti elgeta, kuris

Tik sąžinę nešvarią teturįs

Pasaulį bastosi ir slapstos nuo žmogaus

Ir laukia, kol jį pagaliau sugaus!

FAUSTAS. Tada lieku aš su tavim.

MARGARITA. Greičiau! Skubėti reikia!

Išgelbėk vargšą savo vaiką!

Aukštyn palei upokšnij,

Takeliu,

Per mišką tiesiai,

Ten lieptelis,

Kairėn, ten aptvaras,

Štai tvenkinys.

Griebk jį greičiau,

Dar kapanojas jis!

Dar laikosi kažkiek!

Griebk jį! Griebk jį!

FAUSTAS. Atsitokėk!

Tik vienas žingsnis – ir laisva.
MARGARITA. O dar toliau – ten, ties kalva,
Ten sėdi ant akmens mama,
Net kūną varsto šiurpuliai!
Ten sėdi ant akmens mama,
Nulenkus galvą nebyliai,
Ji nepamoja, nepakviečia, ji užminga,
Ji amžiams miega, mūsų užmigdyta,
Kad mūsų džiaugsmui niekad netrukdytų.
Kur jie dabar, anie laikai laimingi?
FAUSTAS. Jeigu geruoju negaliu išmelsti,
Turėsiu prievarta tave ištraukt.
MARGARITA. Neliesk manęs! Nedrįsk jėga priversti!
Šalin rankas, aš tuoj pradėsiu šaukt!
Lig šiol buvau tau nuolanki per daug.
FAUSTAS. Diena jau aušta. Mylimoji!
MARGARITA. Diena! O taip! Mirties diena čia pat!
Vestuvėms ji turėjo būt skirta!
Neprasitark, kad pas mane tu jau buvai.
Nebėr vainiko.
Viskas jau įvyko.
Ir nors ne šokyje,
Bet mes dar susitiksime būtinai.
Minia skardena, jos riksmas garsėja,
Aikštė ir gatvės apie ją
Pilna žmonių, gaudimas minioje,
Varpai paskelbia nuosprendį teisėjų.
Suveržia man rankas ir staugiant miniai
Mane prie ešafoto tempia.
Ir kardo ašmenys plieniniai
Sužvilga budeliui pakėlus ranką.
Kapų tyla virš žemės tvyro!
FAUSTAS. Geriau negimęs būčiau niekadosi!
MEFISTOFELIS. *pasirodęs tarpdury*
Greičiau! Abudu neišvengsite bėdos!
Kiek galite žaist, mėgindami kantrybę,
Mano žirgai jau pakinkyti trypia.
Diena visai prašvitus.
MARGARITA. Kas ten išniro iš po žemių? Šitas?
Tai jis! Jis! Gink iš čia jį veikiai!
Ko jam šitoj šventykloj reikia?
Manęs!
FAUSTAS. Tu privalai gyventi! Tu gyvensi!
MARGARITA. Tai Dievo teismas! Tegu jis ir teisia.
MEFISTOFELIS. *Fausti*
Ateik! Arba paliksiu jus abu.
MARGARITA. Aš tavo, Tėve! Gailestingas būk!
O, angelai! Šventa minia
Apsupkit ir apginkite mane!
Heinrichai! Man tavęs baisu!

MEFISTOFELIS. Ji pasmerkta!

BALSAS. *Iš aukštybių*

Išgelbėta!

MEFISTOFELIS. *Faustui*

Greičiau! Aš čia esu!

Dingsta su Faustu

BALSAS. *iš apačios, tylantis*

Heinrichai! Heinrichai!

TRAGEDIJOS ANTRA DALIS

PENKTAS VEIKSMAS

RŪMAI

[...]

MEFISTOFELIS. *Faustui*

Niaurus dairais, rūsti kakta –

Ir ko? Juk laimė pasiekta.

Baigei didingą darbą tu,

Sutaikei jūrą su krantu;

Tau reikia vien tik įsigeist,

Laivai bet kur bures išskleis;

Iš čia, nuo rūmų šių bet ką

Gali pasiekt sava ranka.

Čia savo planą numatei,

Baraką pirmą pastatei;

Griovys pirmasis nedrąsus

Dabar irkluotojų gausus.

Veikla tavosios išminties

Viskam čia suteikė vertės.

Nuo čia...

FAUSTAS. Vėl tas prakeiktas čia!

Iš jo ir smelkias ta kančia.

Tau, apsukruoliui, savo bėdą

Vis tiek atversiu vienąkart;

Nors net prisipažinti gėda,

Bet negaliu ilgiau ištvirt!

Tie seniai laikos užsispyrę,

O aš kentėdamas tveriu;

Keli medeliai, kur ten styro,

Užstoja viską, ką turiu.

Iš ten gerai aplinkui matos,

Todėl, pakylą pasistatęs,

Galėčiau nuolatos žvalgytis,

Kaip plečias mano triūsas didis,

Norėčiau kada nors išvysti,

Ką sugeba žmogaus meistrystė,

Žmogaus dvasia, veiklus jo protas,
Tautos gerovei pažabotas.
Žmogus vis kenčia nuo stokos,
Kurios joks turtas neatstos.
Tas liepų kvapas su varpais
Bažnyčia dvelkia ir kapais.
Žmogau, ne viską tu gali –
Atrodo, lyg kažkas smėly
Tame išrašė man pirštu.
Varpelis aidi, aš nirštu.

MEFISTOFELIS. Žmogaus ramybę, sutinku,

Apkartint pykčiu nesunku.
Kas tai paneigs? Jautrias ausis
Net režia šitoks gaudesys.
Kai tas prakeiktas din-dan-din
Kasvakar seka įkandin
Ir lydi nuolatos taku
Nuo pat krikštynų lig kapų,
Tai ir būtis kaip sapnas man –
Nuo vieno din lig kito dan.

FAUSTAS. Užsispyrimas jų baidus

Man kliudo čia nuo pat pradžios,
Greit, neištvėręs šios kančios,
Nebežiūrėsiu, kas teismus.

MEFISTOFELIS. Kas tau galėtų tai uždrausti?

Seniai galėjai juos iškraustyt.

FAUSTAS. Tad ir iškeldinkit tuoj pat juos! –

Ūkelį seniams, kaip žinai,
Aš nužiūrėjau jau seniai.

MEFISTOFELIS. Taip perkelsim į naują vietą –

Nesusivoks apsižiūrėti;
Nespėję prievartos pajust,
Gražioj vietelėj atsibus.

Šaižiai sušvilpia.

Įeina Trejetas.

MEFISTOFELIS. Įvykdykit, kas įsakyta!

O ryt jums šventė numatyta.

TREJETAS. Jisai prastai sutiko mus,

Žiūrėsime, koks tas balius bus.

MEFISTOFELIS

AD SPECTATORES

Nutiks ir čia taip, jūsų žiniai,

Kaip su Naboto vynuogynais. (1KAR 21)

Išeina.

[...]

VIDURNAKTIS

Įeina keturios ŽILOS MOTERYS.

PIRMOJI. Stoka mano vardas.

ANTROJI. O mano – Skola.

TREČIOJI. Esu Grauzėtis aš.

KETVIRTOJI. O aš – Nedalia.

TRYS PIRMOSIOS. Ant durų spyna pakabinta prieš mus;

Nelengva prasmukt į turtuolio namus.

STOKA. Aš virsiu šešėliu.

SKOLA. Aš dingsiu išvis.

NEDALIA. Išlepėlio veidas manęs neišvys.

GRAUŽATIS. Negalit – nereikia, įsmuksiu viena,

Juk Graužačiai rakto skylutės gana.

Graužėtis dingsta.

STOKA. Na, žilosios sesės, eime atgalios.

SKOLA. Ir ką tu darytum viena be Skolos.

NEDALIA. Kur judvi abi – ir mane pamatys.

VISOS TRYS. Štai debesys kaupias, jau žvaigždės prapuolė!

Antai pažiūrėkit! Iš tolo, iš tolo

Artėja sesulė, artėja - - - - Mirtis.

FAUSTAS. *rūmuose*

Nueina trys, nors keturias mačiau;

Minties gerai nesuvokiau, tačiau

Nugirsti spėjau: žvaigždės, graužėtis,

Ir niūrų rimą pabaigoj – mirtis.

Balsai, pilni vaiduokliškos nykos.

Tos šmėklos vis dar seka iš paskos.

Kad taip į šalį visą magiją nubloškus,

Kad dingtų skradžiai užkeikimai troškūs,

Kad oriai prieš gamtos jėgas visas

Galėčiau pasijust žmogus esąs.

Juk toks aš ir buvau, kol mirksnį gūdų

Pasaulį ir save prakeikt panūdau.

Aure, kiek šmėklų blaškosi aplink,

Tik ir žiūrėk, ant kokios neužmink.

Net jeigu dieną dar pakanka išminties.

Sapnais apraizgo verpalai nakties;

Grįžti smagus pražydusia lanka,

O kėkštas rėkia; ką jis rėkia? Ne kažką.

Visur vien prietarai, lyg viską iš viršaus

Kažkas nulems, įspės, išpranašaus.

Dėl visko ir baugu, ir įtaru.

Kas girgždina duris? Neįžiūriu.

Išgąstingai

Yra ten kas?

GRAUŽATIS. Taip, jei tiki balsu.

FAUSTAS. Ir kas gi tu esi?

GRAUŽATIS. Kažkas esu.

FAUSTAS. Pranyk!

GRAUŽATIS. Aš savo vietoj, šiaip ar taip.

FAUSTAS. *iš pradžių įniršęs, paskui susitvardęs, sau*

Bent sykį be burtazodžių apsieik.
GRAUŽATIS. Jei ausis manęs negirdi,
Teks pabelst tiesiog į širdį;
Vis kita ir ta pati,
Sėju nerimą širdy.
Sausumoj ir vandenynuos
Nesiliauju aš bauginus,
Ir maldauta, ir keikta –
Aš neieškoma greta.
Nejau nesi patyręs graužaties?

FAUSTAS. Man kelyje nebuvo nė kliūtis.
Užteko įgeidžio – ir rasdavos auka,
Į nesėkmes numodavau ranka
Ir nesigilindavau į kitų jausmus.
Aš tik geidžiau ir tenkinau geismus,
Ir troškau vėl, taip nežabojama vaga
Gyvenimas ir pralėkė; kadais audringas,
Jis tik dabar ir apdairus, ir išmintingas.
Nedaug šioj žemėj man beliko paslapčių,
Anapus krypta dėmesys minčių:
Kvailys, kas į padanges žvilgsnį gręžia
Ir stengias tvirt sau į save panašų!
Stovėk ant žemės ir aplink apsižiūrėk;
Darbščiam pasaulis kalba tiek ir tiek.
Ką tu toj amžinybėje pametęs?
Naudokis tuo, ką čia esi suradęs.
Taip ir gyvenk; kiek šioj žemėj duota,
Užuot vaiduokliais audrinęs vaizduotę,
Pačioj kelionėj glūdi laimė ir kančia,
Ir nemanyk, kad ta akimirka jau čia.

GRAUŽATIS. Kas paklius į mano pančius,
Tam pasaulis – vienos kančios,
Ryto vakaro nelaukia,
Visą laiką apsiniaukęs,
Viskas klostos kuo puikiausiai,
Tačiau sieloj apsiblausę,
Ir todėl jo visas lobis
Tarpsta be naudos beglobis.
Alksta prie nukrauto stalo,
Nieks įtikt jam nebegali,
Priedermę ar malonumą
Vis į kitą dieną stumia
Ir per amžių neramus
Gaužiasi dėl to, kas bus.

FAUSTAS. Nurimk! Ne ten pataikei, nors galų gale
Vargu ar rasi, kas nesąmonių klausytų.
Keliauk šalin! Šita litanija kvaila
Net ir išminčių greit iš proto išvartytų.

GRAUŽATIS. Ar jis traukiasi, ar grįžta?
Šiaip ar taip, išblėso ryžtas;

Vidury lygiausio kelio
Susipinti kojos gali.
Vis labiau jisai sutrikęs,
Net akivaizdžiais dalykais
Abejoja, kvapą gaudo,
Kam jis beatneštų naudą?
Leisgyvis, bet dar kabinas,
Mintys painiojas ir pinas.
Taip nevaldomas ir ritas,
Siekia vieno, griebias kito,
Nei paleistas, nei pakartas,
Dairos pro vokus pramerktus,
Ir – visur ne savo vietoj –
Noksta pragarui iš lėto.

FAUSTAS. Nelemtos šmėklos! Tai jų priedermė, matyt,
Apniaukti žmogiškajai giminei jos būtį;
Kiekvieną dieną įmanytų išdaryt
Į gniuždančią ir šlykščią suirutę.
Duok valią demonams, ir jau po jų padu,
Sunku nuo jų apsvaigus bus pabusti;
Bet tavo valdžiai, kad ir kiek galinga tu,
Aš, Grauzatie, nesiruošiu paklusti.

GRAUŽATIS. Taigi patirk, ko ta valdžia verta!
Prieš nusigrėždama turiu tave nubausti.
Žmogus šioj žemėj aklas visada,
Tapk neregium ir tu prieš mirtį, Fauste!
Pūsteli jam į akis.

FAUSTAS. *apakęs*
Naktis juodžiausia ant akių užkrito,
Tačiau liepsnos viduj juk niekas neužpūs;
Kas sumanyta, turi būti padaryta;
Dar Dievo Žodis tebeaidi įsakmus.
Nuo gultų, samdiniai! Petys į petį!
Įvykdysim ryžtingai, ką numatę.
Už dalbų, čiupkit kastuvus ir karučius!
Ir pagal planą! Pelkės pačios neišdžius.
Už griežtą drausmę ir atkaklų triūsą
Visi apdovanoti gausiai būsim.
Tada, kai siekiama tikslų kilnių,
Pakanka vieno proto tūkstančiui delnų.

DIDELIS KIEMAS PRIEŠ AIS RŪMUS

Fakelai.

MEFISTOFELIS. *kaip darbų prižiūrėtojas, priekyje*
Čionai, čionai! Vikriau, drąsiau!
Smagiau, lemūrai niūrūs,
Iš kaulų, sausgyslių pusiau
Sulopytos natūros!

LEMŪRAI. *choru*

Tuoj pat mums darbo duot gali,
Tačiau kažkas lyg sakė,
Kad žemės sklypai dideli
Šiuose kraštuos mums tekę.
Atsitempėm smailų kuolų,
Grandinių pamatuoti,
O ką mums veikt čia, po galų,
Pamiršom – tad parodyk.

MEFISTOFELIS. Čia išmonės tereiks menkai,

Ir matas savas rasis:
Ilgiausias gulsis išilgai,
Kiti aplink jį kasit.
Kaip dar tėvai tėvams: gailies,
Bet pailga duobė gilės.
Iš rūmų – į ankštus namus,
Ir tu galų gale ilsies ramus.

LEMŪRAI. *kasa, pašaipiai vaipydamiesi*

Kol jaunas – kupinas jėgų,
Ir viskas puikiai klojos;
Kur tik užgroja, ten lekiu,
Kilnojos pačios kojos.
Tačiau senatvė nelauktai
Kupron lazda užtvojo,
Prie karsto suklopau ir štai
Jo dangtis prasižiojo!

FAUSTAS. *išeina iš rūmų, graibydamas durų staktos*

Kaip gera kauptukus girdėti!
Minia darbais mane palaiko,
Ir žemę su savim sutaiko;
Banga nedrįs tolyn judėti,
Kai jūrą pylimas apjuos.

MEFISTOFELIS. *į šoną*

Dar nežinia, ką gero duos
Tas visas molų, dambų menas.
Bijau, kad jūros velnias senas,
Neptūnas, laukia jau puotos.
Kaip ten bebūtų, greit bus baigta; –
Stichijos nekantrauja veikti,
Ir viskas skradžiai nuputos.

FAUSTAS. Ei, prievaizde!

MEFISTOFELIS. Aš čia!

FAUSTAS. Žiūrėk,

Į darbą įkinkyk visas jėgas,
Nei rimbo, nei pyrago negailėk,
Mokėk, viliok, ir bausk, jei kas!
Kiek iškasta tranšėjos, išmatuok
Ir apie tai kasdien man žinių duok.

MEFISTOFELIS. *pusbalsiu*

Mane kita žinia pasiekt suspėjo,
Kad kasamas čia kapas, ne tranšėja.

FAUSTAS. Pelkynai, besidriekiantys šlaituos,
Naikina, kas sukurta mūsų;
Jeigu pavyktų man nusausint juos,
Šlovingai vainikuočiau visą triūsą.
Čia milijonams ainių būtų lemta
Gal ir ne saugiai, bet laisvai gyventi.
Laukai, ganyklos, pievos – darbštūs žmonės
Vis patogiau gyvens naujuosiuos kloniuos,
O nuo bangų juos saugos dambos tvirtos,
Narsių, ryžtingų protėvių supiltos.
Čia, viduje, bus tikras rojaus kraštas,
O ten tegu sau jūra šniokščia, taškos,
Ir net jeigu bandys pralaužti angą,
Bendrų jėgų jai sulaikyt pakanka.
Su šia mintim pradėtas buvo žygis,
Tikroji išmintis laikų naujų:
Tik tas tevertas laisvės ir gyvybės,
Kuris kas dieną grumiasi dėl jų.
Taip tarp pavojų, nuolat triūsiant uoliai,
Čia auga vaikai, gyvens tėvai ir sens senoliai.
Dėl tikslo šio vertėjo susikauti,
Stot laisvame krašte su laisva liaudim.
Tada akimirksniui galėčiau tarti:
Sustoki, tu toksai puikus!
Juk mano pėdsakai, įgavę žemėj vertę,
Per amžius laikui nepaklus.
Nujausdamas palaimą tos dienos,
Aš jau dabar tuo mirksniu svaigiuos.

FAUSTAS. *krenta aukštiekninkas, LEMŪRAI jį sugriebia ir guldo ant žemės.*

MEFISTOFELIS. Jis nepasotinamas, jam vis nepakanka,
Visur jį vien šešėliai klaidūs lydi;
Net paskutinį mirksnį – tuščią, menką –
Vis tiek mėgino, vargšas, sulaikyti.
Jisai, man priešgyniavęs nuolatos,
Dabar smėly susmukęs, laikui pavaldus.
Sustojo laikrodis! –

CHORAS. Sustojo! Kaip naktis.

Rodyklė krenta.

MEFISTOFELIS. Krenta. Viskas, štai lemtis.

CHORAS. Ir viskas baigta.

MEFISTOFELIS. Baigta! Kvailas žodis.

Juk tikrovėj

Baigtis ir niekis – tobula vienovė?

Ir kas ta amžina kūrinija?

Sukurti tai, kas dings nebūtyje?

„Tai baigta!“ – kas tuo pasakyta?

Tai kaip nebūta, niekas nepakito,

O jei ir būtų būta, tai nekeičia dėsnių.

Tad amžinoji tuštuma man artimesnė.

GULDYMAS Į KARSTĄ

LEMŪRAS. *solo*

Kas niekam tikusius namus

Smėly kastuvais rausė?

LEMŪRAI. *choras*

Svety kanapiniu rūbu,

Tau siūlome geriausius.

LEMŪRAS. *solo*

Kodėl taip tuščia kambary?

Kur stalas, kėdės, indai?

LEMŪRAI. *choras*

Tai, ką paskolinta turi,

Prisieina sugrąžinti.

MEFISTOFELIS. Vos tik iš kūno spės dvasia išskrieti,

Pakišiu sutartį, krauju rašytą; –

Deja, dabar tiek būdų pramanyta,

Kad net ir velnias lieka kvailio vietoj.

Senam kely kaipmat prigaus,

O ir nauji kaskart vingrėja;

Seniau be vargo pats tvarkiaus,

Dabar prireikia padėjėjų.

Visur niekingą nuosmukį jaučiu!

Nei teisės, nei senųjų papročių,

Visai nebėr kuo velniui pasikliauti.

Sulig paskutiniu kvapu vėlė

Anksčiau išnirdavo nelyg pelė –

Ir jau laikai tvirtai naguos pagautą.

Dabar ji delsia, kiek įstengs, tiek bus

Šlykščiam lavone, yrančiuos jo rūmuos,

Kol stichijos, kurios ten grumias,

Gėdingai pagaliau jos neišgrūs.

O man vis tenka pasiplūkti:

Kada, kur, kaip ji teiksis sprukti?

Sena mirtis, ir ta pavargo,

Laukt pailsti, kol susitvarko.

Jau, rodos, tą į karstą dėtum, –

Bet kur tau, ima vėl bruzdėti.

keistai mostaguodamas, tarsi komanduodamas rikiuotei, atlieka buriančius judesius

Gyviau, vikriau, kol prakaitas pasrus,

Ponaičiai tiesiaragiai, kreivaragiai!

Ar velnio išperą man raginti?

Greičiau atvilkit pragaro nasrus.

Nors, aišku, pagal titulą ir rangą

Tų pragaro gerklių yra galybės,

Tačiau galop visi ten pat patenka,

Tad nesileisime į subtilybes.

Grėsmingi pragaro nasrai prasižioja kairėje.

Štai iltys stirkso; pragarmės pražiotos,

Ugnim pasruvęs varva gomurys,

Tarytum miestas gelmėje liepsnotų,
Įženk – ir amžinai tave praris.
Kabinas nusidėjėliai už sienų,
Purslai ugniniai tykšta pro dantis,
Be gailesčio sutraiško vargšus hiena,
Atimdama paskutines viltis.
Visuos kampuos pabaisų aibės lindi,
Kur dingt, kur pasislėpt neišmanai;
Žiūrėk, kaip pasmerktieji įbauginti,
Deja, tai ne apgaulė, ne sapnai.

STORIESIEMS VELNIAMS trumpais, tiesiais ragais

Ei, jūs, pilvoti niekšai rausvažandžiai,
Riebiai žvilgą nuo rūkstančios sieros!
Kaip trinkos netašytos, drūtasprandžiai!
Tykokit, ar tiktai nesužėruos
Sparnuota Psichė fosforu, sieliūkštė –
Išplėškit ją iš kirmino bjauraus;
Uždėsiu savo antspaudą, ir pūkškit
Su ja verpetan pragaro niūraus.
Stebėkit apatinę kūno dalį,
Pilvūzai, nenuleiskite akių;
Ar tik ne ten jos mėgstama vietelė,
Tikslių žinių neturime jokių.
Gal bamboj slėptis sumanys,
Pro ją ir spruks, turėkit omeny.

PERKARUSIEMS VELNIAMS ilgais, lenktais ragais

Jūs, paikdariai, išstybę ir išdvėšę,
Graibykit orą, kiek kuris galės!
Rankas atkišę ir nagus ištiesę
Nepažiopsokit sprunkančios bėglės.
Senieji rūmai genijui ankšti,
Jis trokšta kuo greičiau pakilt aukštyn.

Prakilni šviesa iš viršaus, dešinėje.

DANGIŠKOJI KARIAUNA

Dangaus siųstieji,
Pulkai skautieji,
Tuoį čia nusileis:
Žemės trūnėsiams,
Nuodėmingiesiems,
Teikiantys viltį
Naujai pakilti
Draugišką šviesą
Tyliai paskleis.

MEFISTOFELIS. Bjauri šviesa, o tie nedarnūs tonai

Tik erzindami plerpia pratisai;
Pradžiugintų nebent veidmainių skonį
Nei vaikiški, nei mergiški balsai.
Juk sunaikinti žmogiškąją lytį
Mes patys geidėm prakeiksmu, o čia
Net gėdingiausia, ką gebėjom sumanyti,

Sutampa su mintim jų pamaldžia.
Antai ir jie, šventeivos vinklūs!
Ne vieną sielą spėję nuviliot,
Pasinaudodami mūsiškiais ginklais;
Velniai, tiktai gebą užsimaskuot.
Pralošę užsitrauksim amžiams gėdą;
Budėkite, kad jie nepriartėtų!

ANGELŲ CHORAS. *barstydami rožes*

Liepsną nustelbiančios,
Balzamu dvelkiančios,
Rožės svaiginančios,
Dvasią gaivinančios,
Sklandančios, skraidančios,
Pumpurus skleidžiančios
Kvapo svaigaus.
Purpuras, žalumos
Viską apgaubs;
Miegančiam žadamas
Rojus dangaus.

MEFISTOFELIS. *šėtonams*

Tirtėti pragare – nauja mada?
Lai barsto sau, ko brukatės į šalį?
Juk žinot, vabalai, kur jums vieta!
Nejaugi jie pusnim šitų roželių
Užversti karštus velnius gali;
Tik dvėstelkit – ištirps tuoj pat.
Na, pūskit, pūskite! – Pakanka, baikit!
Neatsilaiko jos prieš jūsų tvaiką.
Gana! Užčiaupkit šnerves ir nasrus,
Taip pūsdami sukelsite gaisrus!
Išties be saiko mėgstat pasismaginti
Žiūrėkit, ten jau skrunda, runda, dega!
Nuodingos ryškios liepsnos taip ir plieskias,
Visi greton, neleiskite joms plėstis!
Išblėso kipšų ryžtas nežabotas,
Vos svetimą žėravimą užuodus!

ANGELŲ CHORAS

O palaimingosios,
Gėlės liepsningosios,
Džiaugsmą dalinančios,
Meile svaiginančios
Širdį žmogaus.
Žodį teisybės
Iš amžinybės
Skleidžia sužibęs
Pulkas dangaus.

MEFISTOFELIS. O prakeikimas! Mulksiai! Gėda!

Kudašių neša susirietę,
Pabrukę uodegas, išbalę,
Strimgalviais virsta pragaran.

Sėkmės! Pirtis jums ne pro šalį!
Matau, vienam teks likti man. –
gindamasis nuo plevenančių rožių
Pranyk, žaltvyksle! Netikra šviesa
Šlykščiais drebučiais težta delnuose.
Ko čia sukies? Tik vargas, kol nugramdai,
Prisvylla kaip pikta smala prie sprando.

ANGELŲ CHORAS

Visko, kas atima
Dvasios ramybę,
Visko, kas svetima,
Atsisakykim.
Prieš galybę jėgų
Mums prireiks pastangų,
Meilė tik mylinčius
Lydi dangun.

MEFISTOFELIS. Net pleška viskas stichija baisia

Galvoj, širdy, kepenyse!
Aršiau nei pragaras liepsnoja.
Tai štai kodėl taip aimanuoja
Įsimylėjęliai, kai persuktais kaklais
Brangiausias seka žvilgsniais atkakliais!
Ir aš toks pat! Kur mano žvilgsnis gviešias?
Esu juk nesutaikomas jų priešas!
Juk, būdavo, tuo reginiu bjauriuos.
Gal svetima kiaurai per odą smelkias?
Tiesiog žaviuosi tais berniūkščiais, vos pažvelgęs;
Kas man neleidžia vėl iškeikti juos? –
Juk jeigu taip apkvailinamas duosies,
Liks kaltint tik save, kvaily.
Žiūriu į juos, nekenčiamuosius,
Tikrai jie man atrodo per mieli!
Man maga, gražuoliukai, sužinoti,
Ar tik Liuciferis ir jums ne giminė?
Išties, aš jus norėčiau išbučiuoti –
Taip žavite ir gundote mane.
Jaučiuosi taip natūraliai, taip jaukiai,
Lyg būčiau matęs jus anksčiau nesyk
Mane tarytum katiną jūs traukiat,
Sulig kiekvienu žvilgsniu puikesni.
Prieikite, nors žvilgsnio aš viliuos!

ANGELAI. Mes čia, kodėl tu traukies atgalios?

Mes jau artėjam, luktelk, kur skubi.
Angelai pasklinda, užimdami visą erdvę.

MEFISTOFELIS. *nustumtas į prosceniumą*

Mus keikiat kaip nelemtą dvasią,
O patys juk raganiai esat,
Suvedžioją lytis abi.
Kas per prakeiktas apsėdimas!
Ar tik ne meilės šėlas tai?

Kai visą kūną liepsnos ima,
Kad sprandas dega, lyg ir nematai.
Gana plevent viršuj, dailumams kūno
Nekenktų bent truputis žemiškumo;
Rimtis jums dera, kas be ko, tačiau
Bentsyk nusišypsotumėt verčiau;
Tai būtų man palaima amžina.
Įsimylėjus, kiek žinau, net būtina
Kampučiuos lūpų šypsena kuklutė.
Tu, ilgakoji, man labiausiai patinki,
Tik ilgaskvernio išraiška nyki
Kiek geismingesnė juk galėtų būti!
Ir deramo nuogumo kiek per maža,
Nors marškinius šiek tiek prasegtum švelniai –
Nusisuka – tačiau ir nusigręžę –
Net pernelyg patrauklūs šitie šelmiai!

ANGELŲ CHORAS

Meilės skaistybės
Liepsnos apsvaigę!
Save prakeikę
Gyja teisybė;
Džiugiai iš blogio
Išsivadukim,
Vienyje visko
Laimė sutvisko.

MEFISTOFELIS. *susizgribęs*

Kas gi čia man! – lyg Jobas, vienos votys
Ant viso kūno, net pats sau gūdus,
Tačiau sykiu triumfuuju išdidus,
Dar neišpuvęs giminės vidus;
Išsaugotas taurusis velnio protas,
Ta meilės šmėkla limpa tik prie odos;
Sugruzdą pelenais tos liepsnos klaikios,
Ir aš, kaip dera, jus visus sykiu prakeikiu!

ANGELŲ CHORAS

Šventos žarijos!
Tas, kam jos žėri,
Jaučiasi gėrį
Laimės įgijęs.
Kilkim aukščiausiai,
Lai dausose
Oru tyriausiu
Džiaugias dvasia!

Jie kyla, sykiu nusinešdami nemirtingąją Fausto esybę

MEFISTOFELIS. *dairydamasis aplink*

Bet kas čia?.. Vienas saugau duobę,
O geltonsnapių armija gausi
Pranyko, išsiboginus ir grobį;
Tai štai ko naršė jie šitam rūsy!
Toks turtas! Juk niekšybė nematyta:

Kilniausią sielą, velniui užstatytą,
Jie nušvilpė ir dingę debesų.
Kas mano nuostolius atlygins?
Ir kam aš pasiskųst galiu?
To ir nusipelniau, žioplų nevykęs,
Senatvėj likęs visišku kvailiu.
Į tokį paiką turgų veltis!
Tiek sąnaudų, baisu! – ir tiek naudos;
Kam būtų šovę, kad dervuotas velnias
Niekingam geismui taip aistringai atsiduos.
Ir jei jau velnias – sukta, išbandytas –
Naiviausiam žygiui pasiryžta,
Tokios kvailybės užvaldyto
Net ir negaila, kad prakištų.

KALNŲ TARPEKLIAI, MIŠKAS, LAUKAS DYKRA

ŠVENTIEJI ANACHORETAI išsibarstę kalno šlaituose ir įsitaisę viršum bedugnių.

CHORAS ir AIDAS

Ošia tankmė tiršta,
Svyra uolų našta,
Gumbais šaknų kietais
Ropščias ūgliai šlaitais.
Tykšta bangon banga,
Dunkso olos anga.
Liūtų būrys romus
Vaikšto aplinkui mus,
Gerbia palaimintas
Meilės vietas šventas.

PATER ECSTATICUS. *plevendamas aukštyn ir žemyn*

Liepsnos neblėstančios
Meilės ugnies skaisčios,
Dėkit širdies žaizdre
Dieviškąja aistra,
Perverkit strėlėmis,
Persmelkit ietimis,
Traiškykit kuokomis,
Plikskit žaibuodamos!
Žus visa laikina,
Liks, kas sutaikina,
Lai amžinai spindės
Meilė šviesa žvaigždės.

PATER PROFUNDUS. *Gelmių sferoje*

Uolų tarpekliai man po kojų
Didingai veriasi, greta
Šimtai upokšnių žaižaruoja
Ir virsta šniokščiančia puta,
Pakludami instinkto valiai
Kamienai tiesiasi tvirtai,

Juos gaubia meilė visagalė,
Kuri sukūrė visa tai.

Tegu aplink pašėlę švokščia
Ir girios, ir uola tvirta,
Lai apačion putoja, šniokščia
Srautai, į prarajas krintą
Ir skubantys drėkinti klonį;
Žaibai sublyksi, ir audra
Išsklaido tvaiką nemalonų,
Nuodingai tvyrantį ore;
Jie meilės pranašai, jie skelbia
Kūrybos amžinas galias.
Uždekit mano sielos gelmę,
Kur speigas, dvasią man gelią,
Slopius jausmus sukaustęs lamdo
Nelaisvėj kūniškos erdvės.
O Viešpatie! Mintis sutramdyk
Ir širdį trokštančią nušviesk.

PATER SERAPHICUS. *Vidurinėje sferoje*

Koks ten ryto debesėlis
Išsidraikęs virš pušų?
Regis, į jaunučių sielų
Lengvą pulką panašu.

PALAIMINTŪJŲ KŪDIKIŲ CHORAS

Kas mes esam, kur mes skriejam,
Pasakyki, tėve, mums.
Mūsų žvilgsniai laimingieji
Niekados nesusidrums.

PATER SERAPHICUS

Gimę saulei nusileidus,
Prarasti išsyk tėvam,
Vos tik sielai prasiskleidus,
Atitekot angelam.
Mylinčią pajutę širdį,
Skriskite artyn, kviečiu;
Jūs nespėjote patirti,
Laimėi, žemiškų kančių.
Skriekit į akis manąsias
Ir pažvelkit pro vyzdžius,
Teišvysta jūsų dvasios
Šiuos kraštovaizdžius skaisčius.

įsileidžia juos savin

Regit – medžiai gniaužia uolą,
Krioklio perrėžtą pusiau,
Ir vanduo nuo skardžio puola,
Kelią trumpindamas sau.

PALAIMINTIEJI KŪDIKIAI. *iš vidaus*

Vaizdas reginio puikaus to
Prakilnus, bet per niūrus,

Šiurpulys ir baimė kausto;
Leisk atgal, gerasis, mus.

PATER SERAPHICUS

Kilkit į dangaus aukštybes,
Aukit nuolatos dvasia,
Lai ji ryžto ir stiprybės
Pildos Dievo akyse.
Juk tikrasis dvasių maistas
Apipintas spinduliais
Amžinosios meilės vaizdas,
Kur palaimoj atsiskleis.

PALAIMINTŲJŲ KŪDIKIŲ CHORAS. *sukdamas apie aukščiausių viršūnę*

Rankas ištiesim
Vienas kitam ratu,
Lai kyla giesmės,
Pilnos jausmų šventų;
Dieviškai tiesai
Dvasioj paklusę,
Greitai regėsime
Šlovintą mūsų.

ANGELAI. *plevendami aukščiausioj atmosferoj, nešdami nemirtingąjį FAUSTO esybę*

Išgelbėtos taurios sielos
Piktybė nepaglemžė,

>Kas siekė, stengė nuolatos,
Bus išganytas amžiams. <
Jei jam ir meilė nemari
Aukštybių pažadėta,
Džiaugsmingam angelų būry
Jis ras garbingą vietą.

JAUNESNIEJI ANGELAI

Skaisčios rožės, kur byrėjo
Atgailautojoms iš rankų,
Nugalėti mums padėjo,
Atkovoti lobį brangų,
Kilnią užduotį atlikti.
Kepurnėjos dvasios pikto,
Spruko kipšai nusiminę.
Viejoj pragaro kankynės
Meilės sopulius pažino;
Pats šėtonas pagrindinis
Prieš kančias neatsilaikė.
Džiūgaukime juos įveikę!

TOBULESNIEJI ANGELAI

Nemielas teko nešulys
Likučiai marūs,
Net jeigu asbestu pavirs,
Jie liks nešvarūs.
Dvasia sava galia
Pradus susaisto,

Ne angelų valia
Kaip nors pakeisti
Dvilypės prigimties
Vienovę tvirtą,
Tik meilė sugebės
Juodu išskirti.

JAUNESNIEJI ANGELAI

Viršum uolų stačių
Lyg rūko masės
Sukas ratu plačiu
Kylančios dvasios.
Sklaidos migla létai
Palaimintųjų tai
Kūdikių minios,
Jau nebesiejamos
Žemės saitų,
Skraido, gaivinas
Giedru žydėjimu
Sferų aukštų.
Lai dvasią naująją
Malonėj saugoja
Džiaugsmas skliautų.

PALAIMINTIEJI KŪDIKIAI.

Džiugiai sutinkam jį
Priimt tarp mūsų, tas
Kokonas tinkamas
Angelų užstatas,
Plaikstos jį dengusių
Pūkų likučiai,
Jis pasirengęs jau
Dangiškai būčiai.

DOKTOR MARIANUS. *aukščiausioje, tyriausioje celėj*

Akis čia reginiai
Ir dvasią peni,
Štai moterys švelniai
Aukštyn plevena,
Supdamos lydį čia
Amžinai šlovei
Žvaigždynais švytinčią
Dangaus valdovę.
susižavėjęs
Karaliene tu būties,
Nesiliauji šviesti!
Leisk prie tavo paslapties
Šydo prisiliesti.
Neatstumk švelnia rimtim
Plakančios krūtinės,
Besigėrinčios tavim
Spindesy mėlynės.

Ryžtui įkvepianti mus,
Teikianti mums viltį,
Tu liepsnojančius geismus
Beregint nutildai.
Dieviškos kilmės verta
Motina Mergele,
Karaliene, mums skirta,
Laimink mūsų kelią.
Lengvai apgaubę
Lyg debesėlis,
Priešais ją klaupia
Atgailai vėlės,
Ir prie jos kojų,
Baigę klajones,
Meldžia malonės.
Tu, skaisčiausia Motina,
Gailestį parodai,
Žemėj suvedžiotoji
Ras tavy paguodą.

Ak, girdėjus daug esi
Jų bejėgių skundų:
Kaip pati sutraukysi
Grandines pagundų?
Kaip slidžiam vingriam kely
Nepaslyst pakalnėn,
Jeigu šypsena meili
Pavilioja švelniai?

Priešais atplevena MATER GLORIOSA

ATGAILAUTOJŲ CHORAS

Amžinos valdos
Tik tau priklauso,
Išgirsk mūs maldą,
Nelygstamiausia,
Gailestingiausia!

MAGNA PECCATRIX (LK7 , 36)

Vardan meilės, kai aš kojas
Tavo sūnui, nusidėjus,
Ašarų balzamu ploviau,
Besišaipant fariziejams;

Vardan indo, kuris gausiai
Kvepiančiais aliejais srūna,
Vardan garbanų, švelniausiai
Šluosčiusių jo šventą kūną –

MULIER SAMARITANA (JN 4)

Vardan šulinio, kur andai
Abraomas bandą girdė,
Vardan kibiro, kur šventos
Lūpos palietė suskirdę;

Vardan tyrojo šaltinio,
Kuris čia įgavęs pradžia
Amžiais gydo ir gaivina
Šių pasaulių erdvę plačią

MARIA AEGIPTIACA (ACTA SANCTORUM)

Vardan švento kapo vietos,
Kur gulėta Atpirkėjo,
Vardan rankos, kur palietus
Prie tų vartų suturėjo;
Vardan atgailos dykynėj
Keturiasdešimtį metų,
Vardan žodžių paskutinių,
Kur smėly įbrėžtus radot

TRISE. Tu pačios nuodėmingiausios

Nusidėjėlės nevengi,
Ir jos atgailą išklausius
Pakylėji į padanges,
Lai ir šitą sielą tyrą
Tavo gailestis pagydo,
Kur tik sykj, nepatyrus,
Užsimiršusi suklydo.

UNA POENITENTIUM. *kadaise vadinta Gretchen.*

šliedamasi prie jų

O nušvieski,
Spindulingiausioji,
Gailestingiausioji,
Brangiausią mano veidu skaisčiu.
Andai mylėtą
Ir apgailėtą
Vėl aš jaučiu.

PALAIMINTIEJI KŪDIKIAI. *artinasi sukdamiesi ratu*

Stotu pranoksta jis
Kiekvieną mūsų.
Tačiau ne veltui vis
Garbingai triūsiam.
Gyvų žmonių būties
Pažint nespėjom,
Todėl jo patirties
Neleisim vėjais.

VIENA IŠ ATGAILAUTOJŲ, *kadaise vadinta Gretchen*

Apsuptyje kilniųjų dvasių,
Tarp šių būtybių tobulų
Jis dar vargu ar jaučias drąsiai
Ir lygus svitai angelų.
Štai! Žemės pančiai nebesaisto,
Seni apvalkalai nukris,
Ir gaubiamas tik oro skraistės
Jaunystėn grįžęs žengia jis.
Leisk jį globot ir palydėti,
Jį akina skaisti gaiva.

MATER GLORIOSA

Aukštesnės sferos laukia, lėkim!

Jis seks, nujausdamas tave.

DOCTOR MARIANUS. *sukniubęs mehdamasis*

Kelkite akis aukštyn,

Sielos nuodėmingos,

Palaimingoje lemtį

Džiūgaukit dėkingos.

Lai visa prasmė darbų

Bus skirta tau vienai;

Motina, Mergele, Tu

Mūsų Karaliene!

CHORUS MYSTICUS

Tai, ką laikas paniekina

Tiktai alegorija;

Visa, kas nepasiekama,

Čia virs istorija;

Tai, kas neaprašoma,

Čia tampa darnu;

Moteriškumas amžinas

Mums suteikia sparnus.

FINIS

Iš vokiečių kalbos vertė Antanas A. Jonynas